

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสี่ และภาพรวมปี 2558

Social Situation and Outlook

ประเด็นหลัก

- ไตรมาสสี่ปี 2558 การจ้างงานเพิ่มขึ้นในภาคนอกเกษตรสอดคล้องกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการ อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.8 สูงกว่าร้อยละ 0.61 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ตลอดปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.2 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 ค่าจ้างแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 3 ยังต้องติดตามปัญหาภัยแล้ง การเตรียมกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน
- หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลงต่อเนื่อง แต่การผิมนัดชำระหนี้ยังเพิ่มขึ้น คาดว่า ณ สิ้นปี 2558 หนี้สินครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 และคิดเป็นร้อยละ 81 ต่อ GDP
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว โดยเฉพาะโรคไข้เลือดออกยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องซึ่งต้องเฝ้าระวังต่อไปในปี 2559 ขณะที่ผู้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และยังคงเฝ้าระวังโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชนชาย
- คดีอาญาโดยรวมทั้งไตรมาสสี่และภาพรวมปี 2558 ลดลง แต่คดีชีวิตร่างกายและเพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้น โดยคดียาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุด และยังต้องมีการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน และทำอากาศยาน ทั้งนี้ได้มีมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง
- ไตรมาสสี่ปี 2558 อุบัติเหตุจราจรทางบกและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 และ 15.5 ทั้งปี 2558 เกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 ในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2559 พบการเกิดอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากช่วงปี 2558 ร้อยละ 12.7 และ 11.4 ตามลำดับ จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่เป็นระบบ กำหนดบทลงโทษที่รุนแรงเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ปี 2558 ประเทศไทยพบผู้หญิงและเด็กเป็นเหยื่อความรุนแรงโดยเฉลี่ย 66 คนต่อวัน โดยการแก้ปัญหาได้มีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก ซึ่งในปี 2559 จะนำไปบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

สถานการณ์สังคมไทยและประเด็นเฝ้าระวังปี 2559

การจ้างงานรวมลดลงโดยเฉพาะในภาคเกษตร นักเรียนมีผลสอบคะแนนดีขึ้นแต่ยังต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังและโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น คนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้น สูบบุหรี่ลดลง การกระทำผิดโดยรวมลดลงโดยเฉพาะยาเสพติด การดำเนินคดีค่านิยมและช่วยเหลือเหยื่อเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อสร้างหลักประกันรายได้แรงงานนอกระบบหลังเกษียณ โดยในปี 2559 มีประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการในเรื่องลดผลกระทบจากภาวะภัยแล้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและทักษะแรงงาน ติดตามการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งลดผลกระทบกลุ่มเสี่ยงและภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่

สารบัญ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ	1
สถานการณ์สังคมไทยปี 2558 และประเด็นเฝ้าระวังปี 2559	23

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

- ไตรมาสที่สี่ปี 2558 การจ้างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากการจ้างงานภาคนอกเกษตรที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการ ขณะที่การจ้างงานภาคเกษตรลดลงต่อเนื่อง อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.8 สูงกว่าร้อยละ 0.61 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ตลอดปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.2 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 ค่าจ้างแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 3
- ไตรมาสที่สี่ปี 2558 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 ทั้งนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.9 สินเชื่อภายใต้การกำกับค้ำประกันหนี้เกิน 3 เดือน และยอดคงค้างบัตรเครดิตเกิน 3 เดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 และ 25.7 ตามลำดับ คาดว่า ณ สิ้นไตรมาสที่สี่ปี 2558 หนี้สินครัวเรือนจะเพิ่มเป็นร้อยละ 4.5 คิดเป็นร้อยละ 81 ต่อ GDP
- ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 79.7 โดยผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 357.6 ผู้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของชายกลุ่มอายุ 10-29 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- คดีอาญาโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 24.9 ทั้งปี 2558 ลดลงร้อยละ 23.1 ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 และ 0.8 คดียาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 77.5 ลดลงร้อยละ 30.3 เป็นผลจากการที่รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกระดับ และยังต้องมีการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน และท่าอากาศยาน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต้องมีมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง
- อุบัติเหตุจราจรทางบกปรับแก้ 18,046 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 ในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2559 พบการเกิดอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากช่วงปี 2558 ร้อยละ 12.7 และ 11.4 ทั้งปี 2558 เกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 สาเหตุหลักยังคงมาจากพฤติกรรมของผู้ขับขี่ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ปี 2559 ได้มีการวางกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบ กำหนดบทลงโทษที่รุนแรงเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ปี 2558 มีผู้หญิงและเด็กถูกกระทำความรุนแรง 23,977 คน เป็นเด็ก 10,712 คน ผู้หญิง 13,265 คน โดยการแก้ปัญหาได้มีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก ซึ่งในปี 2559 จะนำไปบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสี่ ปี 2558

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)							การเปลี่ยนแปลง (%YOY)									
	2557			2558				2557					2558				
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
กำลังแรงงานรวม	38.6	38.6	38.3	38.4	38.8	38.7	38.5	-0.1	-0.9	0.3	-0.2	-0.2	-0.5	-0.1	-0.1	0.4	-0.1
1. ผู้มีงานทำ	38.3	38.1	37.6	37.8	38.3	38.4	38.0	-0.4	-1.2	0.3	-0.1	-0.4	-0.5	-0.2	-0.2	0.3	-0.2
(การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	-10.0	17.2	-10.6	-16.4	-6.4	1.2	7.4	2.4	15.0	6.33
1.1 ภาคเกษตร	13.0	12.7	11.5	11.7	13.0	12.9	12.3	1.0	-2.9	-2.2	-4.9	-2.4	-4.4	-5.8	-3.8	-0.7	-3.6
1.2 นอกภาคเกษตร	25.2	25.3	26.1	26.1	25.3	25.4	25.7	-1.0	-0.3	1.7	2.5	0.7	1.3	2.6	1.7	0.8	1.6
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.5	6.4	6.5	6.5	6.4	6.4	6.5	-0.8	1.9	1.0	4.4	1.6	1.2	3.0	0.6	-1.0	0.9
- ก่อสร้าง	2.2	2.3	2.5	2.4	2.2	2.0	2.3	-7.2	-6.4	-3.0	-2.6	-5.0	1.9	2.5	2.4	-4.9	0.6
- ค้าส่งค้าปลีก	6.1	6.2	6.2	6.3	6.1	6.1	6.2	1.5	-2.7	3.2	0.4	-0.2	-2.6	2.0	-0.2	0.3	-0.1
- โรงแรม กิจการอาหาร	2.6	2.6	2.7	2.7	2.6	2.7	2.6	-2.0	-1.9	4.6	4.7	1.2	2.3	3.6	1.9	4.0	3.0
- การขนส่งกับสินค้า	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	5.4	4.9	5.3	4.2	0.2	2.5	5.6	-0.2	2.0
- การศึกษา	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	-5.4	1.6	1.1	1.7	-0.4	3.5	0.3	3.9	2.5	2.5
- อื่นๆ	5.6	5.6	5.9	5.8	5.7	5.8	5.8	3.1	2.0	0.8	3.4	2.3	4.6	2.8	3.4	4.1	3.7
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.2	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3	26.7	33.9	4.5	-7.5	14.5	5.9	-12.9	9.0	30.2	5.5
อัตราการว่างงาน (%)	0.61	0.84	0.94	0.88	0.92	0.80	0.88										
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.1	0.1	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	12.5	3.7	36.2	-5.3	8.2	1.8	30.7	26.1	-35.2	8.7
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.3	0.5	0.8	0.8	0.2	0.2	0.5										
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์(เอกชน)	47.5	46.9	43.6	46.8	46.8	47.1	46.1	-3.7	-1.9	0.1	0.1	-1.3	-2.5	-1.6	-2.1	-0.9	-1.7
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	44.5	44.1	41.7	43.6	43.6	43.9	43.2	-3.6	-2.5	-0.4	-0.3	-1.7	-2.2	-1.5	-3.0	-1.4	-2.0
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	0.4	0.6	1.1	0.8	0.4	0.5	0.7	7.6	-8.7	-15.8	-27.5	-9.2	23.2	22.3	-0.8	21.8	18.7
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.05	0.06	0.1	0.1	0.05	0.08	0.08	-45.5	0.5	-25.3	-42.2	-32.0	41.5	23.0	14.1	66.9	36.7
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.4	0.5	1.0	0.7	0.3	0.4	0.6	17.0	-9.7	-14.6	-25.1	-5.9	21.7	22.2	-2.5	16.0	16.8
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.**	5.6	6.1	8.7	6.5	6.3	5.9	6.8	4.4	-0.7	-7.8	0.4	-0.5	10.3	13.0	22.2	5.5	12.4
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	-10.0	17.2	-10.6	-16.4	-6.4	1.2	7.4	2.4	15.0	6.3
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	5.3	5.8	8.7	6.2	6.1	5.6	6.6	5	-1.5	-7.7	1.3	-0.3	10.7	13.2	23.1	5.1	12.6
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	28.5	27.8	25.0	27.5	27.7	28.3	27.1	-2.9	-2.5	1.2	-0.6	-1.2	-3.5	-2.3	-4.4	-0.9	-2.8
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	9.7	9.7	8.3	8.9	8.5	8.8	8.6	-20.5	-20.0	-7.6	-7.0	-14.1	-8.0	-8.2	-17.3	-9.9	-11.0
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.1	0.2	0.4	0.4	0.1	0.1	0.3	-5.8	3.0	3.6	-22.0	-5.3	9.0	29.0	21.5	-0.9	15.5
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.4	0.6	1.0	1.0	0.3	0.4	0.7										

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)
 ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล
 อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน
 ** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การจ้างงานและรายได้เพิ่มขึ้น แต่อัตราการว่างงานสูงขึ้น

การจ้างงานเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ผู้มีงานทำในไตรมาสที่สี่ปี 2558 มีจำนวน 38,370,985 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว เป็นการเพิ่มขึ้นในส่วนการจ้างงานนอกภาคเกษตรร้อยละ 0.8 โดยมีสาขาที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นได้แก่ สาขาการโรงแรม/ภัตตาคาร เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เป็นการจ้างงานเพิ่มตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสที่สี่ ภาคก่อสร้างและการผลิตมีการจ้างงานที่ลดลงร้อยละ 4.9 และ 1 และการจ้างงานภาคเกษตรกรรมยังลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 7 ติดต่อกัน โดยในไตรมาสที่สี่ปี 2558 การจ้างงานในภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.7

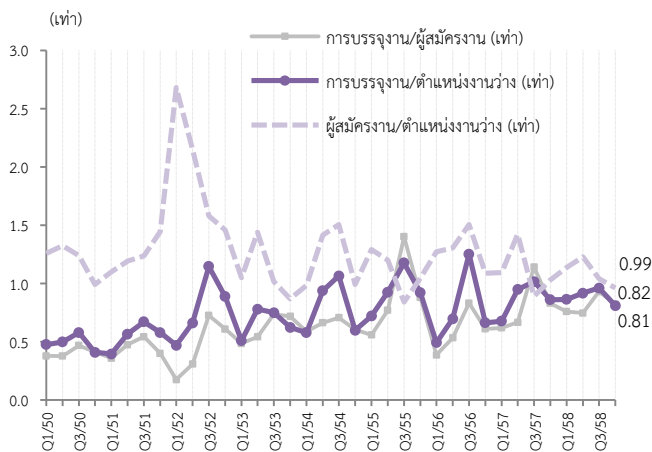
จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้น ในไตรมาสที่สี่ปี 2558 มีผู้ว่างงาน 308,841 คน เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผู้ว่างงาน 237,269 คนในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 0.8 สูงกว่าอัตราการว่างงานในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าที่เท่ากับร้อยละ 0.61 ขณะที่ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่น เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.5 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อติดลบร้อยละ 0.9 ทำให้ค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ผู้รับประโยชน์ทดแทน	2557					2558				
	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
รวม (คน)	135,894	165,612	144,939	128,574	575,019	158,789	140,429	136,071	149,677	584,966
ลาออก	118,397	148,257	128,971	112,365	507,990	142,434	123,340	117,478	125,892	509,144
เลิกจ้าง	17,497	17,355	15,968	16,209	67,029	19,198	18,516	22,774	23,785	84,273
รวม (%)	5.6	14.3	7.6	9.4	9.4	16.8	-15.2	-6.1	16.4	1.7
ลาออก	10.2	16.4	9.8	12.1	12.3	20.3	-16.8	-8.9	12.0	0.2
เลิกจ้าง	-17.7	-0.9	-7.5	-6.1	-8.5	9.7	6.7	42.6	46.7	25.7

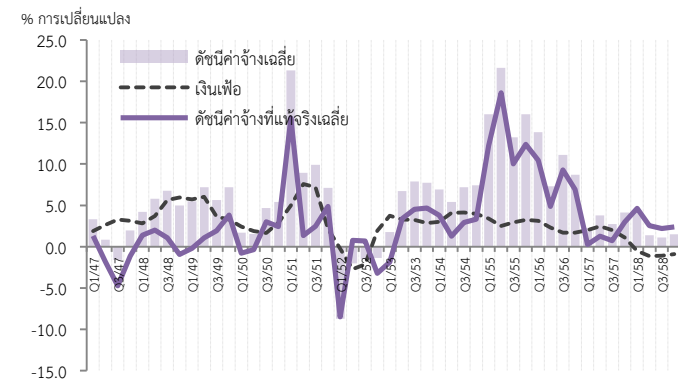
ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 1 สถานการณ์ตลาดแรงงาน

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 2 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตลอดปี 2558 การจ้างงานลดลง ขณะที่การว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ค่าจ้างที่แท้จริงยังคงเพิ่มขึ้น

การจ้างงานในภาพรวมปี 2558 มีจำนวน 38,016,169 คน ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 0.2 โดยการจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 3.6 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง ทำให้น้ำต้นทุนเพื่อการเพาะปลูกลดลง และมีการเลื่อนการเพาะปลูก ส่งผลให้การจ้างงานลดลงต่อเนื่องทุกไตรมาส ส่วนการจ้างงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยเฉพาะสาขาการผลิตอุตสาหกรรม ก่อสร้าง และบริการท่องเที่ยว ทำให้การจ้างงานสาขาการผลิตอุตสาหกรรม ก่อสร้าง ภัตตาคารและโรงแรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 0.6 และ 3 ตามลำดับ

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยปรับตัวลงจาก 44.1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อคนในปี 2557 เป็น 43.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 2 โดยผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุดร้อยละ 4.5 ขณะที่แรงงานภาคเอกชนยังมีชั่วโมงการทำงานทรงตัว โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.03

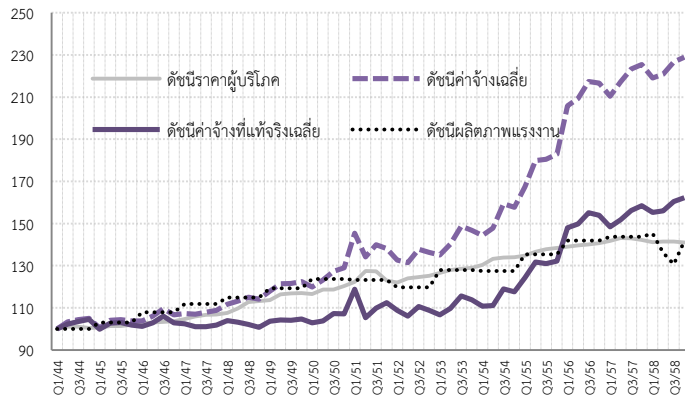
ค่าจ้างแรงงานที่ไม่รวมผลตอบแทนอื่นๆ และค่าล่วงเวลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ค่าจ้างแรงงานแท้จริงที่ไม่รวมผลตอบแทนอื่นๆ และค่าล่วงเวลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 โดยค่าจ้างแรงงานในภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.3 ขณะที่นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 เติบโตต่ำที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ แรงงานยังได้รับโบนัส และมีค่าล่วงเวลาลดลง โดยมูลค่าการจ่ายโบนัสในปี 2558 ลดลงร้อยละ 35.35 ขณะที่ค่าล่วงเวลาลดลงร้อยละ 16.61 เป็นผลมาจากกิจกรรมการผลิตที่ชะลอตัวและคำสั่งซื้อที่ลดลง ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 โดยผลิตภาพแรงงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ขณะที่ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.6

สำหรับการว่างงานเฉลี่ยปี 2558 มีจำนวน 340,561 คน อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.84 ในปี 2557

ตลอดปี 2558 มีประเด็นความเคลื่อนไหวด้านแรงงานสำคัญๆ ดังนี้

- ภาวะภัยแล้งทำให้เกษตรกรเคลื่อนย้ายไปทำงานในสาขาอื่น ผู้มีงานทำภาคเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกไตรมาสของปี 2558 โดยลดลงร้อยละ 4.4 5.8 3.8 และ 0.7 ตามลำดับ ทำให้ภาพรวมการจ้างงานในภาคเกษตรลดลงจาก 12.73 ล้านคนในปี 2557 เหลือ 12.27 ล้านคนในปี 2558 ส่วนหนึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายออกไปทำงานในสาขาอื่นอย่างไถ่จากลักษณะของแรงงานเกษตรที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีการศึกษาต่ำ โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 46 ปี และผู้ที่อายุ

แผนภาพ 3 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

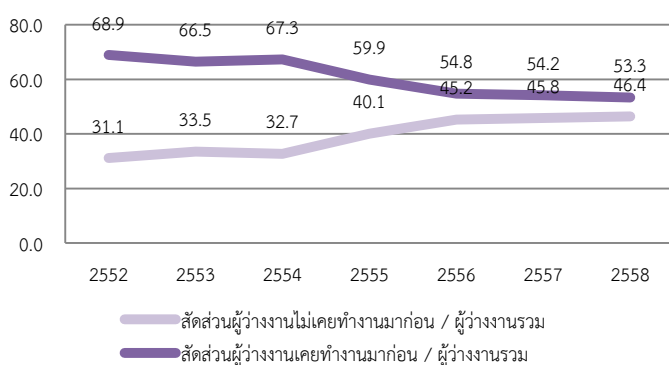
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 3 รายงานจำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการขอใช้มาตรา 75 ทั่วประเทศ

พื้นที่	Q3/58			Q4/58		
	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนคน	จำนวนวัน	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนคน	จำนวนวัน
กทม.	4	1,265	144	3	54	63
ภาคกลาง	110	32,600	695	90	48,311	846
ภาคตะวันออก	8	5,193	272	-	-	-
ภาคใต้	1	6	-	1	375	16
เหนือ	6	1,544	193	12	3,458	260
รวมทั่วประเทศ	129	40,608	1,304	106	52,198	1,185

ที่มา: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

แผนภาพ 4 สัดส่วนของผู้ว่างงาน

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สศช.

60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนร้อยละ 18 ขณะที่ประมาณร้อยละ 70 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า จึงเป็นข้อจำกัดทำให้แรงงานเกษตรไม่สามารถย้ายไปสู่สาขาที่มีผลิตภาพแรงงานและผลตอบแทนสูงได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถช่วยชดเชยการขาดแคลนแรงงานกึ่งฝีมือได้เช่นกัน ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อผลิตภาพแรงงานโดยรวมไม่มากนัก รายได้ของแรงงานเกษตรที่เคลื่อนย้ายยังไม่ได้สูงขึ้นด้วย

● แม้เศรษฐกิจจะขยายตัวแต่มีการว่างงานแฝงเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาแรงงานที่ไม่มีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจหรือมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจน้อยซึ่งประกอบด้วยแรงงานรอฤดูกาล และผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมงและต้องการทำงานเพิ่ม พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.48 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือมีจำนวน 0.27 ล้านคน ขณะเดียวกันยังพบด้วยว่ามีแรงงานที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12.4 หรือเป็นจำนวน 6.8 ล้านคน โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นมากในกลุ่มแรงงานอุตสาหกรรม ก่อสร้าง และบริการอื่นๆ ร้อยละ 23.4 19.8 และ 30 ตามลำดับ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการคำสั่งซื้อที่ลดลง ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับลดชั่วโมงการทำงานลง และมีการขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยในไตรมาสสุดท้ายของปี 2558 มีกิจการที่ขอใช้มาตรา 75¹ ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานจำนวน 106 แห่งมีลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจำนวน 52,198 คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่สามที่มีลูกจ้างได้รับผลกระทบจำนวน 40,608 คน ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีการขอใช้มาตราดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ อาหารทะเลแปรรูป และเฟอร์นิเจอร์

● ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีแนวโน้มสูงขึ้น จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรพบว่า ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวนมากขึ้น โดยสัดส่วนผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนต่อจำนวนผู้ว่างงานรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยจากร้อยละ 32.7 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 40.1 45.2 45.8 และ 46.4 ในช่วงปี 2555–2558 ตามลำดับ ทำให้อัตราการว่างงานของผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จากร้อยละ 0.22 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 0.41 ในปี 2558 โดยผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 73.4 มีอายุ 15-24 ปี และประมาณร้อยละ 49.1 หรือจำนวน 78,694 คน จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.3 รองลงมาเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงร้อยละ 0.8

¹ มาตรา 75 ภายใต้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อนหยุดกิจการตลอดระยะเวลาที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงาน

โครงการบูรณาการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2558/59 จากการประชุม ครม. วันที่ 6 ตุลาคม 2558 รวมทั้งสิ้น 8 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ โครงการสร้างรายได้จากการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ปศุสัตว์ ประมง และปรับปรุงดิน วงเงิน 1,009.07 ล้านบาท ซึ่ง ครม. เห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 24 พ.ย. 2558 วงเงิน 971.98 ล้านบาท สำนักงานปรมาณูแม่เหล็กนิวเคลียร์ เมื่อ 9 ธ.ค. 2558 มีเป้าหมาย 386,809 ราย ซึ่งเดือน ม.ค. 2559 มอบปัจจัยการผลิต 58,129 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 คาดว่าอีกร้อยละ 75 จะแล้วเสร็จภายในเดือน ก.พ. 59 นอกจากนี้ ยังลดค่าครองชีพ ภายใต้โครงการ "ธงฟ้า ช่วยภัยแล้ง" มีผลการจัดจำหน่ายสินค้าตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2558 แล้ว จำนวน 199 ครั้ง ในพื้นที่ 20 จังหวัด มีมูลค่าการจำหน่ายรวม 21.51 ล้านบาท และลดภาระค่าครองชีพ 14.34 ล้านบาท ประชาชนเข้าร่วมงาน 71,684 คน

มาตรการที่ 2 ชะลอหรือขยายเวลาชำระหนี้ ได้แก่ การลดค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าซื้อที่ดิน และขยายระยะเวลาการชำระหนี้ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว 22,613 ราย วงเงิน 60.23 ล้านบาท และการให้สินเชื่อเกษตรกร 61,369 ราย วงเงิน 1,213.02 ล้านบาท และประชาชน 10,078 ราย วงเงิน 818.38 ล้านบาท และลดภาระดอกเบี้ยแล้ว 630 ราย วงเงิน 109.25 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 72,077 ราย วงเงิน 2,140.65 ล้านบาท โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และธนาคารออมสิน

มาตรการที่ 3 การจ้างงาน โดยมีการจ้างแรงงาน 237,855 ราย แบ่งเป็น จ้างแรงงานชลประทานแล้ว 68,025 คน จ้างแรงงานเร่งด่วน 7,869 คน และจ้างงานจากเงินอุดหนุนการจ้างงานจังหวัด 161,961 คน นอกจากนี้ มีมติ ครม. เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 58 ได้อนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรฯ ดำเนินโครงการอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2558/59 และจากปัญหาราคาสินค้าเกษตร ซึ่งอยู่ระหว่างคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

มาตรการที่ 4 การเสนอโครงการพัฒนาอาชีพตามความต้องการของชุมชน ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 58 และ 15 ธ.ค. 58 ได้อนุมัติกรอบวงเงิน โครงการฯ ระยะที่ 1 กรณีการปลูกพืชใช้น้ำน้อย วงเงิน 167.56 ล้านบาท จังหวัดได้อนุมัติให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) แล้ว 155 โครงการ วงเงิน 151.94 ล้านบาท และมติคณะกรรมการอำนวยการฯ เมื่อวันที่ 12 ม.ค. 59 ได้เห็นชอบโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนฯ ระยะที่ 2 ครั้งที่ 1 ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีจำนวน 3,135 โครงการ วงเงิน 1,614.04 ล้านบาท คาดว่า จะมีเกษตรกรได้รับประโยชน์ 740,184 ราย

มาตรการที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโดยวิธีเปียกสลับแห้งเพื่อการประหยัดน้ำ ได้จัดทำแปลงสาธิตแล้วจำนวน 37 แปลง ในพื้นที่ 9 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 37 และการสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ โดยกรมประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย สถานการณ์น้ำ แนวทางการบริหารจัดการน้ำ การช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

มาตรการที่ 6 การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ได้แก่ การปฏิบัติการฝนหลวง จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วจังหวัดนครสวรรค์ มีการขึ้นปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2558 จำนวน 66 เที่ยวบิน มีรายงานฝนตกรวม 11 จังหวัด การขุดเจาะบ่อบาดาล ดำเนินการเสร็จแล้ว 1,257 บ่อ และการทำแก้มลิง 30 แห่ง ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ นครพนม มุกดาหาร หนองคาย บึงกาฬ และเลย ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะสามารถเพิ่มความจุน้ำเก็บกักได้ 12.77 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่รับประโยชน์ 14,680 ไร่ เกษตรกร 6,030 ครัวเรือน

มาตรการที่ 7 การเสริมสร้างสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยกระทรวงสาธารณสุขออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ และเจ้าหน้าที่สายตรวจลงพื้นที่ 30,488 ครั้ง

มาตรการที่ 8 การสนับสนุนอื่นๆ เช่น ธ.ก.ส. ให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจชุมชน 11 กลุ่ม วงเงิน 9.3 ล้านบาท และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ให้สินเชื่อปลอดดอกเบี้ยระยะเวลา 6 เดือน จำนวน 45 สหกรณ์ วงเงิน 83.82 ล้านบาท

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 21 มกราคม 2559

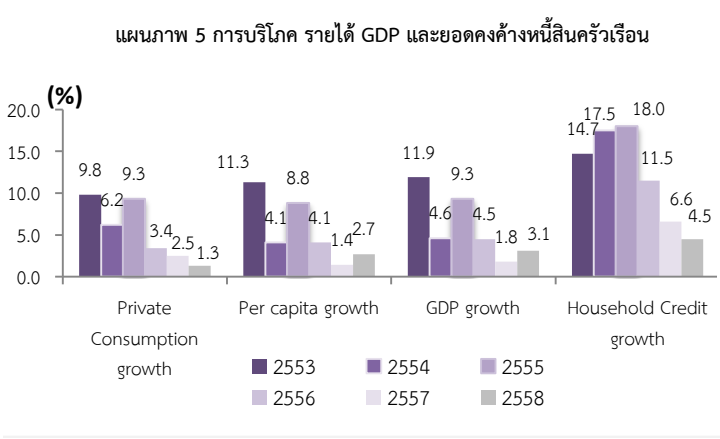
และประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 0.5 ขณะที่ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาที่มีอัตราการว่างงานต่ำมาร้อยละ 0.35 และ 0.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากสาขาวิชาที่จบของผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษาที่ไม่เคยทำงานมาก่อน พบว่า **ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์** โดยร้อยละ 26.8 จบจากสาขาธุรกิจและบริหาร พาณิชยศาสตร์ ร้อยละ 12.5 จบจากสาขาศึกษาสาสตร์ และร้อยละ 10.1 จบการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ ขณะที่สัดส่วนผู้ว่างงานจบการศึกษาจากสาขาวิศวกรรมและคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนร้อยละ 9.8 และ 7.3 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเด็กจบใหม่จะหางานยากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาความต้องการแรงงานจากข้อมูลการสำรวจของกระทรวงแรงงาน กลับพบว่าสาขาที่มีการว่างงานในสัดส่วนที่สูง เป็นสาขาเดียวกับสาขาที่มีความต้องการแรงงานสูงด้วยเช่นกัน ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาความไม่สอดคล้องของตลาดแรงงานอาจเกิดจากตลาดงานที่ไม่อยู่ในพื้นที่ของแรงงานหรือทักษะแรงงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ มากกว่าการขาดแคลนในเชิงปริมาณ

- **การเร่งสร้างหลักประกันสำหรับแรงงานนอกระบบ** โดยการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้เข้าสู่ประกันสังคมมาตรา 40 และกองทุนการออมแห่งชาติ ณ สิ้นธันวาคมปี 2558 มีผู้ประกันตนมาตรา 40 เท่ากับ 2,200,667 คน เมื่อเทียบกับปี 2557 พบว่าลดลงร้อยละ 10.9 เนื่องจากสมาชิกส่วนหนึ่งมีการโอนย้ายไปเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ขณะที่กองทุนการออมแห่งชาติได้เปิดสมัครสมาชิกและส่งเงินสะสมตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2558 เป็นต้นมา และพบว่า ตั้งแต่เปิดรับสมัครจนถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 มีผู้สมัครเป็นสมาชิกทั้งสิ้น 400,388 คน ส่งเงินสะสมจำนวน 559 ล้านบาท

- **การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย** ในปี 2558 ได้ขยายเวลาการยื่นจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวจากเดิมที่สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2558 เป็นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2558 พบว่ามีแรงงานต่างด้าวและผู้ติดตามมายื่นจดทะเบียนรวมทั้งสิ้น 1,049,326 คน ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติให้แรงงานต่างด้าวสามสัญชาติที่การอนุญาตจ้างงานจะสิ้นสุดลงในเดือนมีนาคม 2559 ให้ไปรายงานตัวในระหว่างวันที่ 1 เมษายน-1 กรกฎาคม ศกนี้ เพื่อทำงานต่อไป โดยจะสามารถทำงานต่อไปได้จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2561

นอกจากนั้น ยังได้เปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล (22 จังหวัด) 2 ครั้ง ครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน-30 มิถุนายน 2558 พบว่ามีแรงงานต่างด้าวมายื่นจดทะเบียนทั้งสิ้น 54,402 คน และครั้งที่สอง

ที่มา: สศช. กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 4 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2553	2554	2555	2556	2557	Q3 2558
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	6.40	7.48	8.83	9.85	10.49	10.84
(%YOY)	14.5	16.8	18.0	11.5	6.6	5.5
- สถาบันรับฝากเงิน	16.3	16.9	16.9	10.4	6.3	6.6
- สถาบันการเงินอื่น	3.0	16.3	26.6	19.0	6.4	-1.5
สัดส่วนต่อ GDP	56.7	60.6	71.5	76.3	79.8	80.8

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5 การเปลี่ยนแปลงการให้สินเชื่อคงค้างอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา	สัดส่วน (%)*	2556	2557	2558	2558			
					Q1	Q2	Q3	Q4
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	21.6	11.5	7.4	7.6	7.0	6.7	6.3
- ซื้อที่ดิน	1.0	-12.1	10.0	3.9	4.8	6.7	4.9	2.3
- เพื่อที่อยู่อาศัย	48.8	12.4	12.6	12.3	11.8	11.8	10.9	9.5
- อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.1	-4.0	50.4	11.2	18.4	62.2	56.5	38.4
- ซื้อรถยนต์	23.4	33.9	8.4	-3.4	-4.0	-3.7	-2.7	1.0
- การศึกษา	0.01	-5.7	47.3	8.2	7.1	4.0	-5.5	0.7
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.01	-12.4	-8.4	12.6	12.7	17.0	14.6	4.5
- บริโภคอื่นๆ	26.7	29.4	13.1	10.5	12.4	9.4	8.5	5.4

หมายเหตุ: * สัดส่วนในไตรมาสที่สี่ ปี 2558

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 6 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ณ สิ้นระยะเวลา	2556	2557	2558			
			Q1	Q2	Q3	Q4
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(ล้านบาท)	71,612	83,451	92,426	94,433	100,107	95,082
(%YOY)	26.6	16.5	17.0	15.5	11.0	13.9
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	26.9	30.0	31.0	30.3	27.8	28.2
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.2	2.4	2.6	2.7	2.8	2.6

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน 2558–30 มกราคม 2559 (และต่อมาได้ขยายเวลาไปถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2559) พบว่า ณ สิ้นเดือนมกราคมมีผู้มายื่นขอจดทะเบียนจำนวน 21,542 คน

หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลง แต่การผิมนัดชำระหนี้ยังเพิ่มขึ้นสูง

ในไตรมาสที่สามปี 2558 หนี้สินครัวเรือนเท่ากับ 10,839,611 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.8 ต่อ GDP ทั้งนี้ คาดว่า ณ สิ้นปี 2558 หนี้สินครัวเรือนจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.5 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 81 ต่อ GDP โดยสะท้อนให้เห็นจากยอดคงค้างสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นไตรมาสที่สี่ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 ชะลอตัวลงต่อเนื่องจากร้อยละ 7.6 7.0 และ 6.7 ในไตรมาสแรกถึงไตรมาสที่สามที่ผ่านมาตามลำดับ โดยประมาณร้อยละ 50 ของยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ เป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย อสังหาริมทรัพย์ และที่ดิน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 สำหรับสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 23 มียอดหนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 หลังจากการหดตัวลงต่อเนื่อง 6 ไตรมาส ส่วนหนึ่งเป็นการเร่งซื้อรถยนต์ก่อนที่จะมีการปรับขึ้นภาษีรถยนต์ในปี 2559 ประกอบกับฐานการซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในช่วงเดียวกันปี 2557 ค่อนข้างต่ำ สำหรับยอดคงค้างสินเชื่อประเภทการใช้จ่ายบุคคลอื่นมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 27 เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัวร้อยละ 5.4 โดยยังมีแรงจูงใจจากการส่งเสริมการขาย ทำให้ครัวเรือนระดับกลาง-ล่างที่มีภาระหนี้สินไม่มากนักยังสามารถก่อหนี้ได้

หนี้เสียต่อยอดคงค้างเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นไตรมาสที่สี่ปี 2558 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีมูลค่า 95,082 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.9 และมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมเท่ากับร้อยละ 2.6 สินเชื่อภายใต้การกำกับผิมนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 และเป็นสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมเท่ากับร้อยละ 5.2 ยอดคงค้างชำระบัตรเครดิตเกิน 3 เดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.7 และเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.1 ต่อยอดคงค้าง

ตลอดปี 2558 รัฐบาลมีนโยบายและมาตรการช่วยเหลือและบรรเทาปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่สำคัญ ได้แก่ (1) การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย (สินเชื่อ Nano-Finance) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินในระบบได้มากขึ้น (2) การประกาศใช้พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 (3) การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน อาทิ การตั้งจุดให้คำปรึกษาเรื่องหนี้ในระบบในสาขาสถาบันการเงินเฉพาะกิจ การรับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับหนี้สินของประชาชน (4) การแก้ไขปัญหา

ตาราง 7 สิ้นเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิต

ณ สิ้นระยะเวลา	2556	2557	2558			
			Q1	Q2	Q3	Q4
สิ้นเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ						
(1) ยอดสิ้นเชื่อคงค้าง(ล้านบาท)	299,142	312,851	313,085	317,003	321,384	324,667
%YOY	18.9	4.6	4.7	4.2	3.8	3.8
(2) สิ้นเชื่อผิดนัดชำระหนี้ เกิน 3 เดือนขึ้นไป	10,920	14,238	15,469	15,728	16,736	16,792
%YOY	45.8	30.4	27.4	22.8	14.3	17.9
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.7	4.6	4.9	5.0	5.2	5.2
สิ้นเชื่อบัตรเครดิต						
(1) ยอดคงค้างสิ้นเชื่อบัตรเครดิต (ล้านบาท)	290,425	318,141	292,427	297,023	298,571	336,641
%YOY	11.0	9.5	8.7	7.3	6.5	5.8
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	6,638	8,316	8,933	9,594	10,147	10,452
%YOY	31.3	25.3	22.0	28.0	24.5	25.7
(2) / (1) (ร้อยละ)	2.3	2.6	3.1	3.2	3.4	3.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 8 ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6
ปีการศึกษา 2553-2557

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2553	2554	2555	2556	2557
ประถมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	31.22	50.04	45.68	45.02	44.88
สังคมศึกษา	47.07	52.22	44.22	38.31	50.67
ภาษาอังกฤษ	20.99	38.37	36.99	33.82	36.02
คณิตศาสตร์	34.85	52.40	35.77	41.95	38.06
วิทยาศาสตร์	41.56	40.82	37.46	37.40	42.13
มัธยมศึกษาปีที่ 3					
ภาษาไทย	42.80	48.11	54.48	44.25	35.20
สังคมศึกษา	40.85	42.73	47.12	39.37	46.79
ภาษาอังกฤษ	16.19	30.49	28.71	30.35	27.46
คณิตศาสตร์	24.18	32.08	26.95	25.45	29.65
วิทยาศาสตร์	29.17	32.19	35.37	37.95	38.62
มัธยมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	42.61	41.88	47.19	49.26	50.76
สังคมศึกษา	46.51	33.39	36.27	33.02	36.35
ภาษาอังกฤษ	19.22	21.80	22.13	25.35	23.44
คณิตศาสตร์	14.99	22.73	22.73	20.48	21.74
วิทยาศาสตร์	30.90	27.90	33.10	30.48	32.54

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 9 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยจำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ปี 2549	ปี 2554	ปี 2557
15 ปีขึ้นไป	7.8	8.2	8.1
15-39 ปี	10.1	10.7	10.7
40-59 ปี	6.9	7.6	7.4
15-59 ปี	8.7	9.1	9.0
60 ปีขึ้นไป	4.2	4.7	4.8

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หนี้สินของเกษตรกร อาทิ โครงการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรรายย่อยผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (3 โครงการย่อย ได้แก่ โครงการปลดปล่อยหนี้สินโครงการปรับโครงสร้างหนี้ และโครงการขยายเวลาชำระหนี้) การให้กู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนเพื่อสวงและรักษาที่ดินไว้ไม่ให้ตกไปเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นโดยกองทุนเงินหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร การจัดตั้งศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรและแต่งตั้งคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสูญ (5) การแก้ไขปัญหานี้สินครู และ (6) โครงการแก้ไขปัญหานี้สินที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ สิ้นเชื่อโครงการธนาคารประชาชนที่ให้กับผู้ประกอบการรายเล็กที่ใช้เงินหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ โครงการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยในการชำระหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบปี 2558

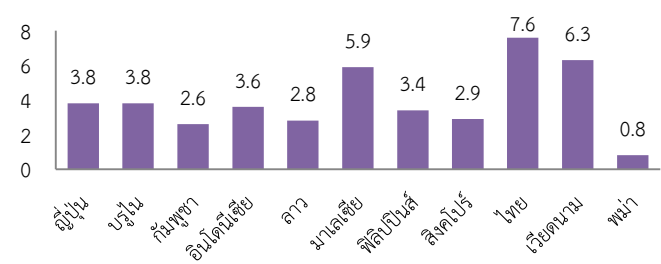
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องเร่งดำเนินการต่อไป

จากการประเมินผลการสอบ ONET ในปี 2553-2557 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 ค่าเฉลี่ยวิชาหลัก ม.6 ต่ำสุด อยู่ระหว่างร้อยละ 29.52-37.31 และนักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยในทุกระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในเขตภูมิภาค สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ในระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา พบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนเป็นปัญหาหลักประการหนึ่งที่อุดรรั้งคุณภาพการศึกษาไทย

นอกจากนี้ ยังพบว่าประชากรไทยมีปีการศึกษาเฉลี่ยไม่ถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี โดยปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นจาก 7.8 ปีในปี 2549 เป็น 8.1 ปีในปี 2557 กลุ่มวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 8.7 ปีเป็น 9 ปี ขณะที่วัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 4.2 ปีเป็น 4.8 ปี ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบปีการศึกษาเฉลี่ยของไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประชากรไทยอายุ 25 ปีขึ้นไปมีปีการศึกษาเฉลี่ย 7.3 ปี น้อยกว่าสิงคโปร์ (10.6) มาเลเซีย (10) ฟิลิปปินส์ (8.9) บรูไน (8.8) อินโดนีเซีย (7.6) และเวียดนาม (7.5)² แม้ว่าประเทศไทยจะลงทุนด้านการศึกษามากกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายรวม หรือกว่า 500,000 ล้านบาทต่อปี และมีสัดส่วนงบประมาณการศึกษาต่องบประมาณรวมสูงที่สุดในอาเซียน

² UNDP, International Human Development Indicators 2014

แผนภาพ 6 ร้อยละของรายจ่ายการศึกษาภาครัฐต่อ GDP

ที่มา: UNDP, International Human Development Indicators 2014

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรคเฝ้าระวัง	2557					2558				
	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
ปอดอักเสบ	60,426	37,989	56,181	44,893	199,489	56,556	42,176	57,754	60,473	216,959
ไข้เลือดออก	4,948	8,213	16,507	11,414	41,082	7,538	24,409	60,768	52,237	144,952
มือ เท้า ปาก	9,665	19,692	27,638	8,611	65,606	9,217	7,771	14,594	9,810	41,392
ไข้หวัดใหญ่	30,895	11,165	16,133	15,941	74,134	24,206	10,840	18,397	24,483	77,926
บิด	2,347	2,248	2,038	1,472	8,105	1,804	1,956	1,774	1,508	7,042
หัด	332	320	309	210	1,171	224	236	276	279	1,015
อีหุ	395	463	767	626	2,251	283	393	723	752	2,151
ไข้สมองอักเสบ	137	141	149	149	576	164	144	178	146	632
อหิวาตกโรค	2	2	6	2	12	2	2	4	100	108
ไข้กาฬหลังแอ่น	4	2	2	5	13	4	6	9	6	25
พิษสุนัขบ้า	2	1	0	2	5	1	1	2	1	5
รวม	109,153	80,236	119,730	83,325	392,444	99,999	87,934	154,479	149,795	492,207
อัตราต่อประชากรแสนคน	168.1	123.5	184.2	128.3	604.2	153.5	135.1	237.2	230.1	755.8

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2558 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออกปี 2554-2558

ปี	ผู้ป่วย (ราย)	เสียชีวิต (ราย)
2554	69,800	63
2555	9,593	87
2556	154,444	136
2557	41,082	49
2558	144,952	147

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ด้านการผลิตกำลังคนพบว่าการผลิตกำลังคนระดับกลางยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะแรงงานในระดับอาชีวศึกษาซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายการผลิต แม้ว่าสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษา:สายสามัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2558 โดยในปี 2558 สัดส่วนเพิ่มเป็น 48:52

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ โดยมีประเด็นนโยบายที่เร่งรัดผลักดัน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาเด็กประถม อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ เสริมทักษะการเรียนรู้ และการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ และได้มีการกำหนดเป้าหมาย/การดำเนินการในทุกระดับการศึกษา ในปี 2559 อาทิ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การติดตามนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป้าหมายเป็นศูนย์ การปรับลดเวลาเรียน เพิ่มความรู้ เป้าหมายดำเนินการ 14,500 แห่ง การยกระดับคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป้าหมายเป็นศูนย์ การจัดการอาชีวศึกษาโดยการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีให้นักเรียนเข้าร่วม 103,536 คน สถานประกอบการ 13,686 แห่ง และเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนมัธยมปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดการอุดมศึกษาที่เป็นเลิศโดยมีมหาวิทยาลัยที่เป็น World Class University 20 แห่ง

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้น โดยโรคไข้เลือดออกยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องซึ่งต้องเฝ้าระวังต่อไปในปี 2559

ไตรมาสสี่ของปี 2558 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 149,795 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 79.7 เป็นการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกร้อยละ 357.6 จาก 11,414 รายในไตรมาสสี่ของปี 2557 เป็น 52,237 ราย ในไตรมาสนี้ และผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ ปอดอักเสบ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสสี่ของปี 2557 ร้อยละ 53.5 และ 34.7 ในไตรมาสนี้ ขณะที่จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังอื่นๆ ลดลง

ภาพรวมทั้งปี 2558 พบผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 492,207 ราย คิดเป็นอัตรา 755.8 รายต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 25.4 โดยเป็นผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากถึง 144,952 ราย เพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่าจากจำนวน 41,082 รายในปี 2557 ซึ่งแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่สามปี 2558 ส่วนใหญ่จะพบมากในกลุ่มอายุ 15-24 ปี และพบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจำนวน 216,959 ราย ผู้ป่วย

โรคไข้ซิกา (Zika virus disease)

โรคไข้ซิกา (Zika virus disease) เกิดจากการติดเชื้อไวรัสซิกา อยู่ในตระกูลเฟลวivirus จำพวกเดียวกับไวรัสไข้เหลือง ไวรัสแดงก็ โดยมีงูลายเป็นพาหะนำโรค พบมีการติดต่อในคนครั้งแรกที่ประเทศอูกานดา เมื่อปี 2495 อาการของโรค มีระยะฟักตัวของโรคไข้ซิกาใช้เวลาประมาณ 3-12 วัน อาการที่พบบ่อยได้แก่ มีไข้ ออกผื่นแดง เยื่อบุตาอักเสบ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรงสามารถบรรเทาอาการลงภายใน 2-7 วัน สามารถรักษาตัวได้โดยการพักผ่อนให้เพียงพอ ดื่มน้ำมากๆ และทานยาตามแพทย์สั่ง สำหรับกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อซิกา ผู้ที่เดินทางไปในพื้นที่ที่มีการระบาด เช่น ทวีปอเมริกา ประเทศในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา และทวีปแอฟริกาตะวันตก ที่สำคัญโดยเฉพาะสตรีมีครรภ์ ซึ่งหากติดเชื้อแล้วจะทำให้ทารกที่เกิดมามีภาวะศีรษะเล็กกว่าปกติ และมีความผิดปกติด้านการพัฒนาการของสมอง ปัจจุบันยังไม่มียาป้องกัน การรักษาจะรักษาตามอาการเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย วิธีป้องกันโรคไข้ซิกาที่ดีที่สุด คือ ระวังไม่ให้ยุงกัด ช่วยกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย หากป่วยมีอาการให้รีบไปพบแพทย์ เพื่อรับการรักษาทันที

ตาราง 12 จำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ

โรค	2552	2553	2554	2555	2556	2557
ความดันโลหิตสูง	780,629	859,583	920,106	1,009,385	1,047,979	1,111,311
หัวใจขาดเลือด	228,032	253,046	264,877	274,753	279,109	264,820
หลอดเลือดสมอง	176,202	196,159	212,186	227,848	237,039	228,836
เบาหวาน	558,156	607,828	621,411	674,826	670,664	698,720
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	389,136	499,156	526,923	553,994	582,844	538,545

หมายเหตุ: 1. จากฐานข้อมูลผู้ป่วยในรายบุคคล หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และสวัสดิการการรักษายาบาลข้าราชการและครอบครัว
2. ข้อมูลปี 2557 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 21 มกราคม 2559

ที่มา: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 13 อัตราการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ (ต่อประชากรแสนคน)

โรค	2552	2553	2554	2555	2556	2557
ความดันโลหิตสูง	3.6	3.9	5.7	5.7	8.0	11.0
หัวใจขาดเลือด	20.7	20.5	22.5	23.5	26.9	27.8
หลอดเลือดสมอง	21.0	27.5	30.0	31.7	36.1	38.7
เบาหวาน	11.1	10.8	11.9	12.1	14.9	17.5
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	88.3	91.2	95.2	98.5	104.8	107.9

ที่มา: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ที่เป็นโรคนี้นี้มีทุกช่วงอายุตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ สำหรับโรคไข้เลือดออก รัฐมีมาตรการควบคุมป้องกันโรคที่เข้มข้นขึ้นก่อนจะเข้าสู่ฤดูการระบาด โดยในเดือนพฤษภาคม 2559 โดยกระทรวงสาธารณสุข ระบุบูรณาการทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยตั้งวอร์รูมควบคุมโรคไข้เลือดออกทุกจังหวัด สนับสนุนเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ ขอความร่วมมือ สถานศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ร่วมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้สถานบริการสาธารณสุขเตรียมความพร้อมด้านการรักษา รวมทั้งข้อมูลสถานการณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานของวอร์รูม โดยให้จังหวัดติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้ผล

การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน

โรคไม่ติดต่อเรื้อรังถือเป็นปัญหาสุขภาพอันดับหนึ่งของโลกและของประเทศไทยทั้งในด้านจำนวนผู้ป่วย ผู้เสียชีวิต และภาระโรค จากการรายงานขององค์การอนามัยโลกคาดว่า ในปี 2563 ทั่วโลกจะมีผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจาก 4 กลุ่มโรค ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง โรคถุงลมโป่งพองและโรคเบาหวานถึง 44 ล้านคน โดยจะเพิ่มขึ้นมากในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง

สำหรับประเทศไทยจากรายงานสถิติสาธารณสุขพบ อัตราผู้เสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังประมาณร้อยละ 70 ของผู้เสียชีวิตในแต่ละปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ร้อยละ 63 โรคมะเร็งยังเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งของประเทศ ในปี 2557 มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 70,075 รายหรืออัตราตาย 107.9 ต่อประชากรแสนคน อย่างไรก็ตาม โรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง ในปี 2557 พบผู้ป่วย 1,111,311 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 6.1 รองลงมาได้แก่ โรคเบาหวานจำนวน 698,720 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 3.2 ขณะที่จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญอื่นๆ มีอัตราที่ลดลง

สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บ พ.ศ. 2558³ ระดับเขตสุขภาพของกรมควบคุมโรค พบกลุ่มตัวอย่างด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 15.3 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.1 จากการสำรวจ ในปี 2553 และเป็นโรคเบาหวานร้อยละ 8.3 เพิ่มขึ้น 2 เท่า ขณะที่ เป็นโรคหัวใจขาดเลือด หลอดเลือดสมอง ไตวายเรื้อรังลดลง ซึ่งการเฝ้าระวังและตรวจพบโรคที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งโรค

³ ดำเนินการสำรวจตัวอย่างในประชากรทั่วไปอายุ 15-79 ปี ในเขตสุขภาพที่ 1-12 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงกรกฎาคม 2558 จำนวนตัวอย่าง 22,502 ราย เป็นเพศชาย 11,271 ราย และเพศหญิง 11,231 ราย

ตาราง 14 การสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บที่สำคัญในประชากรอายุ 15-79 ปี พ.ศ. 2553, 2558 (ระดับเขตสุขภาพ)

ความชุก (ร้อยละ)	2553	2558
พฤติกรรมเสี่ยง		
- การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน	18.7	21.3
- การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 1 ปี ที่ผ่านมา	29.5	36.2
- การรับประทานผักและผลไม้เฉลี่ยน้อยกว่า 5 หน่วยมาตรฐานขึ้นไป/วันภายใน 7 วันที่ผ่านมา	78.5	75.7
- การมีภาวะน้ำหนักเกิน(BMI ตั้งแต่ 25 กก./ม ²)	21.3	30.5
- การมีภาวะอ้วน (BMI ตั้งแต่ 30 กก./ม ²)	4.4	7.5
- การรับรู้ตนเองมีภาวะไขมันในเลือดสูงกว่าปกติ	14.7	21.9
โรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำคัญ		
- ภาวะความดันโลหิตสูง	9.1	15.3
- โรคเบาหวาน	4.2	8.3
- โรคหัวใจขาดเลือด	1.6	0.8
- โรคหลอดเลือดสมอง	1.6	0.7
- โรคมะเร็ง	1.3	0.7
- โรคไตวายเรื้อรัง	1.2	0.4
- โรคซึมเศร้า	1.5	0.7
- โรคกระดูกพรุน	1.6	0.7
- โรคหอบหืด	1.2	1.3
- โรคถุงลมโป่งพอง	1.3	0.4

ที่มา: รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บ พ.ศ. 2553 และ 2558 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 15 ภาระโรคจากการสูญเสียสุขภาพะ จำแนกรายกลุ่มโรค

การเสียชีวิต	พ.ศ. 2547		พ.ศ. 2552		พ.ศ. 2554		พ.ศ. 2556	
	DALYs	ร้อยละ	DALYs	ร้อยละ	DALYs	ร้อยละ	DALYs	ร้อยละ
โรคติดต่อ	2,094,670	21.3	1,387,660	13.6	1,323,213	12.5	1,359,551	12.8
การบาดเจ็บ	1,373,784	13.9	1,325,004	13.0	1,347,824	12.7	1,246,437	11.7
โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง	6,385,828	64.8	7,494,774	73.4	7,907,184	74.7	8,005,036	75.4
รวม	9,854,283	100	10,207,438	100	10,578,221	100	10,611,024	100

ที่มา: รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ.2547, 2552, 2554, และ 2556 สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

ตาราง 16 การคาดประมาณผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์อายุ 15 ปีขึ้นไป

หน่วย : ราย

ปี	จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวี	จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่	จำนวนผู้ติดเชื้อเสียชีวิต
2548	524,135	17,294	33,627
2553	477,753	11,085	19,610
2558	433,635	6,759	16,054
2563	385,115	5,014	14,758
2568	334,329	4,264	14,280
2573	289,149	3,736	12,157

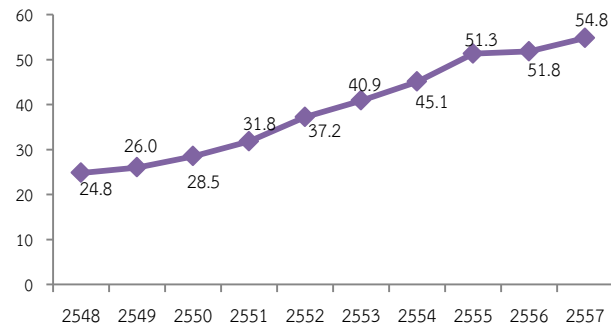
ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวานจะมีส่วนช่วยลดการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังซึ่งเป็นผลจากภาวะแทรกซ้อนในโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานได้ เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงพบว่า มีประชากรอายุ 15-79 ปี รับประทานผักหรือผลไม้เฉลี่ยน้อยกว่า 5 หน่วยมาตรฐานต่อวันภายใน 7 วันที่ผ่านมา พบประชากรที่บริโภคไม่เพียงพอตามเกณฑ์ ลดลงจากร้อยละ 78.5 จากการสำรวจฯ ในปี 2553 เป็นร้อยละ 75.7 ในปี 2558 และประชากรที่มีภาวะน้ำหนักเกินร้อยละ 30.5 มีภาวะอ้วนร้อยละ 7.5 โดยมีร้อยละ 21.9 ที่รู้ตัวตนเองมีภาวะไขมันในเลือดสูงกว่าปกติ

นอกจากนี้ โรคไม่ติดต่อเรื้อรังยังก่อให้เกิดภาระโรคสูงที่สุดของการสูญเสียสุขภาพะและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64.8 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 75.4 ในปี 2556 และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในแง่ของภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล และผลิตภาพที่สูญเสียไป จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขปี 2558 ประเทศไทยต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกิดจากการเจ็บป่วยถึงปีละ 198,152 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของรายได้ประชาชาติ (สำนักงานสารสนเทศและประชาสัมพันธ์กระทรวงสาธารณสุข, 2558)

อย่างไรก็ตาม โรคไม่ติดต่อเรื้อรังสามารถป้องกันได้โดยการหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงเน้นที่การเริ่มต้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตัวเอง ซึ่งช่วยลดโอกาสเสี่ยงการเกิดโรคได้ถึงร้อยละ 80 ควบคู่ไปกับการรณรงค์ให้ความรู้และเตือนภัยแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพโดยการบริโภคอาหารที่เหมาะสม ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ งดการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมั่นตรวจเช็คความดันโลหิตและระดับน้ำตาลในเลือด และการเข้าถึงระบบบริการที่มีคุณภาพของกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ที่เสี่ยงต่อโรคสามารถควบคุม ป้องกันปัจจัยเสี่ยงได้ดีขึ้น และลดอัตราการป่วยได้ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขและเครือข่ายได้กำหนดเป้าหมายป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อภายในปี 2568 เพื่อให้สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลกได้แก่ (1) ลดอัตราการตายลงให้ได้ร้อยละ 25 (2) การบริโภคเค็มลดลงร้อยละ 30 (3) การบริโภคยาสูบลดลงร้อยละ 30 (4) ลดการดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 10 (5) ภาวะอ้วนและเบาหวานไม่เพิ่มขึ้น และ (6) การเข้าถึงยาและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่จำเป็นครอบคลุมร้อยละ 80

แผนภาพ 7 อัตราป่วยของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ประเทศไทย ปี 2548-2557

ที่มา: สำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค

ตาราง 17 อัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มอายุ 10-19 ปี และ 20-29 ปี และอัตราการใช้อย่างอนามัย จำแนกตามเพศ

พ.ศ.	ชาย				หญิง		
	อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน		ร้อยละผู้ที่ใช้อย่างอนามัยทุกครั้ง		อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน		ร้อยละผู้ที่ใช้อย่างอนามัยทุกครั้ง
	10-19 ปี	20-29 ปี	แฟน/หญิงอื่น	หญิงชายบริการ	10-19 ปี	20-29 ปี	แฟน/ชายอื่น
2553	42.2	49.6	43.3	72.3	18.8	30.1	30.7
2554	47.9	54.4	42.7	67.9	19.1	30.1	31.4
2555	47.8	53.9	39.9	73.9	16.0	26.1	29.0
2556	47.4	53.3	36.2	59.7	14.3	22.4	27.9
2557	52.5	62.0	-	-	13.5	21.8	-
2558*	53.6	61.7	-	-	13.3	19.8	-
2559*	55.6	64.1	-	-	12.2	17.6	-
2560*	57.6	66.5	-	-	11.0	15.4	-

ที่มา: สำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์/ข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (รายงาน 506) และผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนม.5 และอาชีวศึกษาใน 24 จังหวัดประเทศไทย ปี 2553-2556

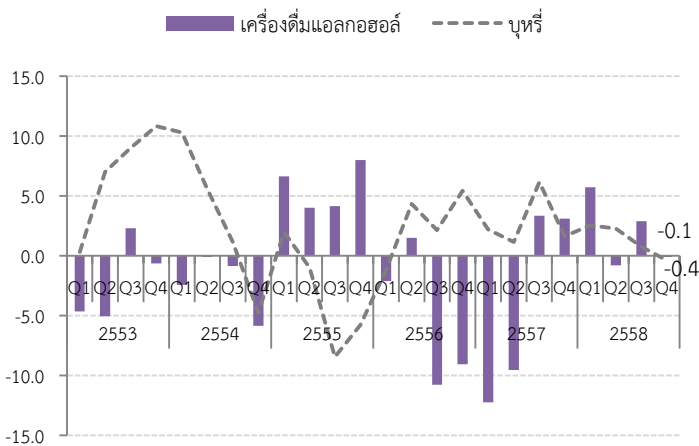
ผู้ป่วยเอดส์มีแนวโน้มลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังในกลุ่มเยาวชนที่มีแนวโน้มป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น

จากการคาดประมาณจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย ตั้งแต่เริ่มมีการระบาดปี 2527-2558 มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์สะสมแล้วทั้งสิ้น 1,526,028 ราย ในจำนวนนี้ยังมีชีวิตอยู่ 433,635 ราย เป็นผู้ติดเชื้อรายใหม่ 6,759 ราย ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยร้อยละ 90 ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน และจากการเฝ้าระวังการติดเชื้อพบความชุกในกลุ่มชายที่มารับตรวจการโรคสูงสุดร้อยละ 3.1 พนักงานบริการตรงร้อยละ 1.1 พนักงานบริการแฝงร้อยละ 0.8 และกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ร้อยละ 0.5 ทั้งนี้ จากข้อมูลภายใต้ระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ ณ สิ้นเดือนกันยายน 2558 มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวนสะสม 481,241 ราย ผู้ป่วยกินยาต้านไวรัสเอชไอวีภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจำนวนสะสม 355,123 ราย โดยเป็นผู้ป่วยใหม่ที่รับยาเพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 33,837 ราย

นอกจากนี้ ผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเยาวชนชาย จากข้อมูลของสำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2548-2557) พบว่าอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่าจาก 24.8 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2548 เป็น 54.8 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2557 ทั้งนี้ สำนักโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้คาดการณ์ใน 3 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2558-2560) อัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของชายอายุ 10-19 ปี และ 20-29 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยจะพบอัตราป่วยในกลุ่มอายุ 10-19 ปี จะเท่ากับ 53.6 55.6 และ 57.6 รายต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 20-29 ปี จะเท่ากับ 61.7 64.1 และ 66.5 รายต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ปี 2553-2556 พบว่าอัตราการใช้อย่างอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือหญิงอื่นๆ ในกลุ่มวัยรุ่นชายมีแนวโน้มลดลงมาก

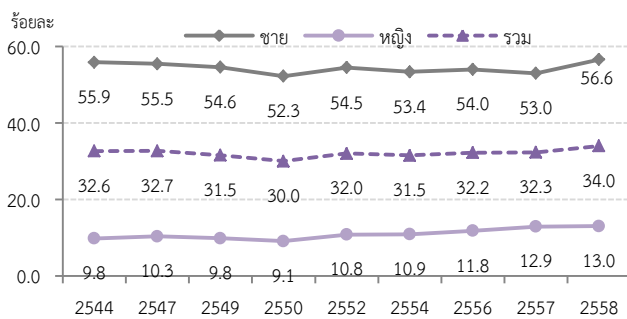
ตลอดปี 2558 รัฐได้มีมาตรการสำคัญที่จะนำไปสู่การยุติปัญหาเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์คือ การรณรงค์สร้างความตระหนักและส่งเสริมให้มีการใช้อย่างอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และการเข้ารับการตรวจหาเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาโดยเร็วเพื่อลดการสูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยที่ประเทศไทยมีแนวคิด “Ending AIDS ตรวจเร็ว รักษาเร็ว ยุติเอดส์” ได้กำหนดเป้าหมายจะไม่มียูติติดเชื้อเอชไอวีเพิ่มขึ้นอีกภายในปี 2573 รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์สุขภาพอนามัยแห่งชาติ พ.ศ.2558-2562 เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้อย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม

แผนภาพ 8 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

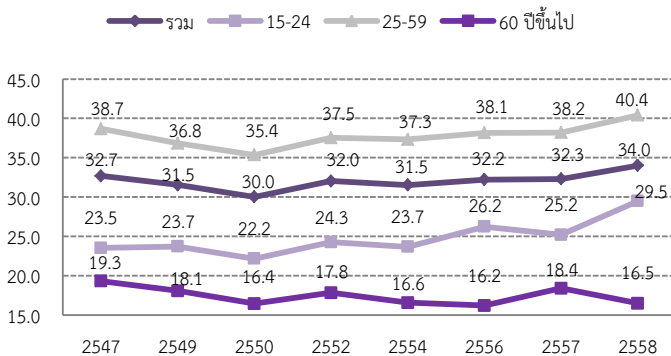
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ 9 อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544, 2547, 2550, 2554 และ 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

แผนภาพ 10 อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืลดลง แต่ยังมีแนวโน้มในกลุ่มเยาวชน

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงเล็กน้อยจาก 43,080 ล้านบาทในไตรมาสสี่ปี 2557 เป็น 43,035 ล้านบาทในไตรมาสเดียวกันของปีนี้ หรือลดลงร้อยละ 0.1 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรืลดลงเล็กน้อยจาก 13,124 ล้านบาท ในไตรมาสสี่ปี 2557 เป็น 13,073 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 0.4 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืคิดเป็นร้อยละ 4.68 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือน

ตลอดปี 2558 มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 147,821 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.8 และจากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2558 พบว่า มีผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 18.6 ล้านคนหรือคิดเป็นอัตราการดื่มร้อยละ 34 ของประชากร เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.3 ในปี 2557 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 โดยกลุ่มแรงงานอายุ 15-24 ปี มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 29.5 และกลุ่มสตรีมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศหญิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.1 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 13 ในปี 2558 แม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการรณรงค์และควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาทิ การกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมสถานบริการที่เปิดบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา แต่การบังคับใช้กฎหมายยังมีข้อจำกัด ประกอบกับทัศนคติและค่านิยมต่อการดื่มเห็นว่าเป็นการสร้างความสุข เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและความอยากรู้อยากลองในเด็กและเยาวชนจึงส่งผลให้การดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเพิ่มขึ้น

ขณะที่มูลค่าการบริโภคบุหรืเพิ่มขึ้นเป็น 58,491 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 จากปี 2557 โดยมีผู้สูบบุหรี่ 10.9 ล้านคน มีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 19.9 ของประชากร จากร้อยละ 20.7 ในปี 2557 แต่เฉพาะกลุ่มอายุ 15-24 ปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.2 เป็นผลจากการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการกำหนดพื้นที่ห้ามสูบบุหรี่ จึงควรรณรงค์และสร้างค่านิยมไม่สูบบุหรี่และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการลดผู้ดื่มในกลุ่มวัยรุ่น และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทยลดลงแต่ยังพบการตั้งครรภ์ซ้ำ

อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ลดลงจากอัตรา 51.2 ในปี 2556 เป็นอัตรา 47.9 ในปี 2557 กลุ่มอายุ 10-14 ปี มีอัตราคลอด 1.6 ลดลงจาก 1.7 ในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ยังพบการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น 10-19 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.2 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 12.4 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรัฐบาลได้มี

ตาราง 18 อัตราการสูบบุหรี่ จำแนกตามเพศ

เพศ	2547	2549	2550	2552	2554	2556	2557	2558
ชาย	43.7	42.2	41.7	40.5	41.7	39.0	40.5	39.3
หญิง	2.6	2.8	1.9	2.0	2.1	2.1	2.2	1.8

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

ตาราง 19 อัตราการสูบบุหรี่ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	2547	2549	2550	2552	2554	2556	2557	2558
รวม	23.0	21.9	21.2	20.7	21.4	19.9	20.7	19.9
15-24	15.1	14.1	15.2	15.9	16.6	15.1	14.7	15.2
25-59	26.3	25.0	23.7	23.0	23.9	22.8	23.5	22.9
60 ปีขึ้นไป	20.6	19.2	18.3	16.7	16.3	14.3	16.6	14.0

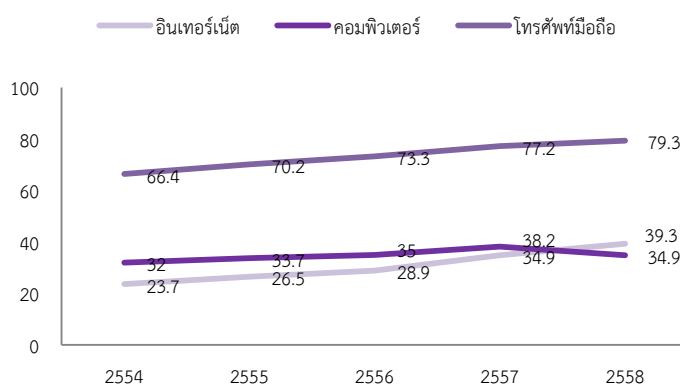
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

ตาราง 20 จำนวนและอัตราการคลอดของแม่วัยรุ่น

ปี	มารดาอายุ 10-14 ปี	อัตรา : 1000	มารดาอายุ 15-19 ปี	อัตรา : 1000
2553	3,074	1.4	120,115	50.1
2554	3,398	1.5	128,765	53.4
2555	3,710	1.8	128,493	53.4
2556	3,415	1.7	121,960	51.2
2557	3,213	1.6	112,277	47.9

ที่มา: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 11 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ พ.ศ. 2554-2558

ที่มา: การสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

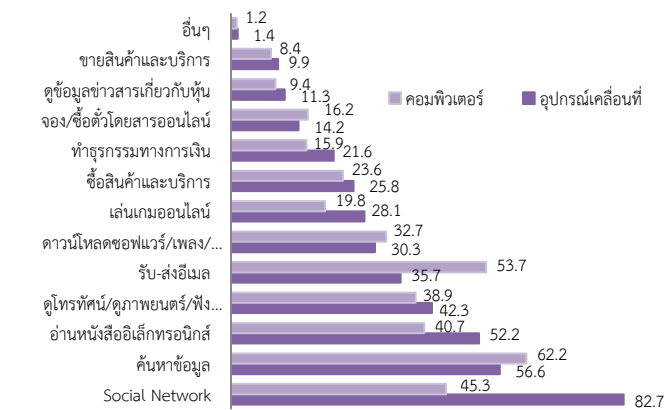
มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาแม่วัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการงานดูแลสุขภาพวัยรุ่นเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษา และชุมชน เพื่อให้เด็กเรียนรู้และทักษะด้านสุขภาพอนามัยทางเพศ การจัดตั้งคลินิกวัยรุ่นและพัฒนามาตรฐานบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น (Youth Friendly Health Services) จัดทำข้อมูลพื้นฐาน วางแผนการดำเนินงาน และออกกฎหมายและจัดทำนโยบายส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ ขณะที่สัดส่วนของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วยังคงเพิ่มขึ้น และแม้ว่าการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 แต่ถือว่ายังอยู่ในระดับต่ำ จึงควรเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษาเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน (สำนักระบาดวิทยา, 2558) นอกจากนี้ จากการเฝ้าระวังการแท้งของประเทศไทยในโรงพยาบาล 13 จังหวัด โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย ปี 2557 พบผู้ป่วยที่ทำแท้งเป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 57.5 ในจำนวนนี้มีการทำแท้งซ้ำ ร้อยละ 10.9 สะท้อนถึงความรุนแรงของปัญหาที่ยังคงมีอยู่ซึ่งต้องร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจังอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการซื้อขายสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น

การใช้อินเทอร์เน็ตแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผลสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2558 พบว่าประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป มีการใช้อินเทอร์เน็ต 24.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ของประชากรกลุ่มอายุ เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 จากปี 2557 โดยใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ (สมาร์ทโฟน) มากกว่าคอมพิวเตอร์ที่มีสัดส่วนผู้ใช้คอมพิวเตอร์ลดลงสอดคล้องกับการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2558) ที่พบว่าใช้อินเทอร์เน็ตใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือมากที่สุดคือ ร้อยละ 82.1 เนื่องจากการพัฒนาเครือข่าย 3G ที่ครอบคลุมมากขึ้นและราคาอุปกรณ์ที่มีราคาถูกลงอย่างต่อเนื่อง

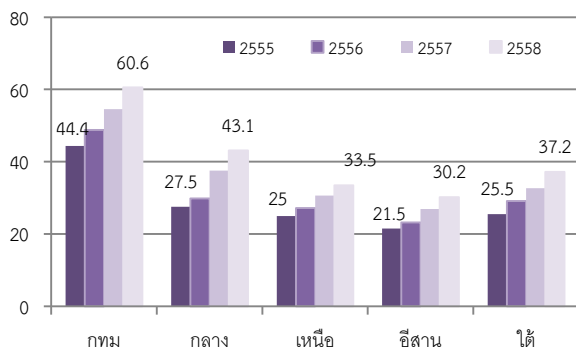
ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกภูมิภาค แต่การใช้อินเทอร์เน็ตยังมีความแตกต่างระหว่างกรุงเทพฯ และภาคอื่นๆ อยู่มาก โดยกรุงเทพฯ มีผู้ใช้มากที่สุดร้อยละ 60.6 ภาคกลางร้อยละ 37.5 ภาคอื่นๆ ประมาณร้อยละ 30 ซึ่งมีสัดส่วนผู้ใช้เพียงครึ่งหนึ่งของกรุงเทพฯ เมื่อเปรียบเทียบตามเขตการปกครองพบว่า มีผู้ใช้ในเขตเทศบาลมากกว่าคือ ร้อยละ 49.4 และนอกเขตเทศบาลร้อยละ 31.2 กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ ได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ค้นหาข้อมูล อ่านหนังสือออนไลน์ รับส่งอีเมล และดาวน์โหลดซอฟต์แวร์/เพลง/ละคร/เกม โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ใช้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่สูงกว่าคอมพิวเตอร์ ยกเว้นรับส่งอีเมล ค้นหาข้อมูล ดาวน์โหลด และจองตั๋วโดยสาร

แผนภาพ 12 ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตตามกิจกรรมและการทำงานผ่านอุปกรณ์

หมายเหตุ: ผู้ตอบเลือกตอบอุปกรณ์และกิจกรรมได้มากกว่า 1 คำตอบ
 อุปกรณ์เคลื่อนที่ หมายถึง อุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในการพกพา เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Feature Phone), สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์
 คอมพิวเตอร์ หมายถึง คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์พกพา
 ที่มา: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 13 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาค

ที่มา: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 21 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในรอบปีที่ผ่านมา จำแนกตามประเภทการขายของผู้ประกอบการปี 2557-2558

หน่วย : ล้านบาท			
การขาย	2557	2558	อัตราเพิ่ม
B2B	1,234,226.18	1,230,160.24	-0.33
B2C	411,715.41	474,648.91	15.29
B2G	387,551.76	402,883.74	3.96
สำรวจ	7,496.30	9,942.90	32.64
e-Auction	380,055.46	392,940.84	3.39
รวม	2,033,493.35	2,107,692.89	3.65

ที่มา: การตรวจสอบสถานภาพพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2557-2558
 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

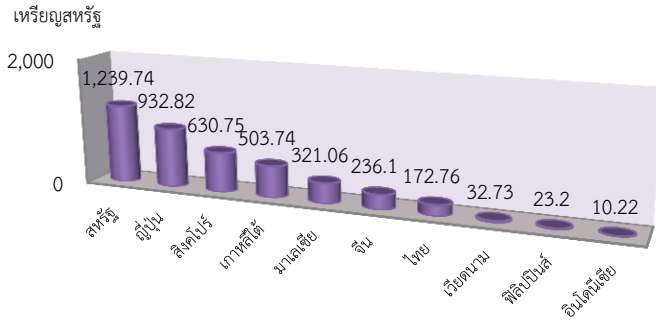
การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพาณิชย์กรรมมีความสำคัญมากขึ้น โดยในปี 2558 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,107,692.89 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.65 จากปี 2557 โดยอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สูงสุด 4 ลำดับ ได้แก่ การให้บริการที่พัก 658,909.76 ล้านบาท รองลงมาเป็นการผลิต การค้าปลีกค้าส่ง และข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร โดยการค้าปลีกค้าส่งมีอัตราการเติบโตจากปี 2557 สูงสุดคือร้อยละ 28.7 สินค้าของการค้าปลีกค้าส่งที่สำคัญ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องสำอางและอุปกรณ์เสริมความงาม และแฟชั่นเครื่องแต่งกาย ขณะที่อุตสาหกรรมการผลิตมีการเติบโตลดลงร้อยละ 20.5 แม้ว่าประเภทการขายของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเป็นการค้าแบบธุรกิจสู่ธุรกิจ (B2B) โดยมีมูลค่า 1,230,160.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.37 ของมูลค่าการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การค้าแบบธุรกิจสู่ผู้บริโภค (B2C) มีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยในปี 2558 มีอัตราเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15.29 ซึ่งเห็นว่าพฤติกรรมการจับจ่ายของผู้บริโภคผ่านทางออนไลน์จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ขณะที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 64.9 เคยซื้อสินค้า/บริการออนไลน์ สินค้าและบริการที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนิยมซื้อมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สินค้าแฟชั่น เช่น เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า เครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 42.6 อุปกรณ์ไอที เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 27.5 สินค้ากลุ่มสุขภาพและความงาม เช่น เครื่องสำอาง อาหารเสริม ร้อยละ 24.4 บริการเดินทาง/ท่องเที่ยว เช่น จองตั๋วเครื่องบิน/ที่พัก/เช่ารถ ร้อยละ 23.2 และบริการดาวน์โหลดริงโทน/ เพลง/ ภาพยนตร์/เกม ร้อยละ 21 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2558)

อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดสำคัญทั้งในเรื่องการสร้าง ความเชื่อมั่นและคุ้มครองผู้บริโภค โดยผู้บริโภคที่ไม่ซื้อสินค้าและบริการออนไลน์ยังมีเหตุผลสำคัญคือกลัวโดนหลอก นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ความล่าช้าในการเชื่อมต่อ/ใช้งาน อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 72) อันดับที่ 2 ปริมาณโฆษณาออนไลน์ที่มารบกวน (ร้อยละ 41.6) และอันดับที่ 3 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตยากหรือหลุดบ่อย (ร้อยละ 33.8)

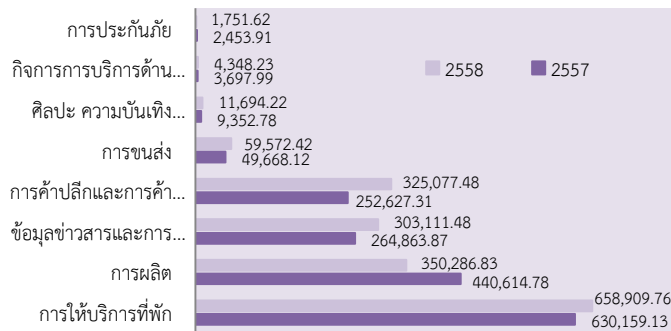
เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทกับพฤติกรรมกระดาเนินชีวิตของคนทั้งในด้านการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการซื้อขายและพฤติกรรมกระดาเนินชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการพัฒนาเครือข่ายเป็นระบบ 4G LTE ที่จะทำให้ประชาชนสามารถรับส่งข้อมูลขนาดใหญ่ได้มากขึ้นและสะดวก รวดเร็วขึ้น ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการ ศึกษา การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตรัฐจึงมี

แผนภาพ 14 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อหัวปี 2558

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 15 มูลค่าการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (ไม่รวม e-Auction)

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ตาราง 22 ร้อยละของครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต จำแนกตามประเภท

ประเภทของอินเทอร์เน็ต	2556	2557	2558
Narrowband	25.7	12.3	6.5
• Analogue modem, ISDN	8.7	3.4	1.4
• แบบไร้สายเคลื่อนที่ โทรศัพท์มือถือ 2G, 2.5G (GSM, GPRS)	17.0	8.9	5.1
Broadband	70.7	85.3	91.3
• Fixed broadband (DSL, Cable modem, ดาวเทียมเคเบิลใยแก้วนำแสง, Fixed wireless, WiMAX)	54.2	45.0	25.9
• แบบไร้สายเคลื่อนที่ โทรศัพท์มือถือ 3G ขึ้นไป	16.5	40.3	65.4
ไม่แน่ใจ	3.6	2.4	2.2
รวม	100.0	100.0	100.0

ที่มา: การสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

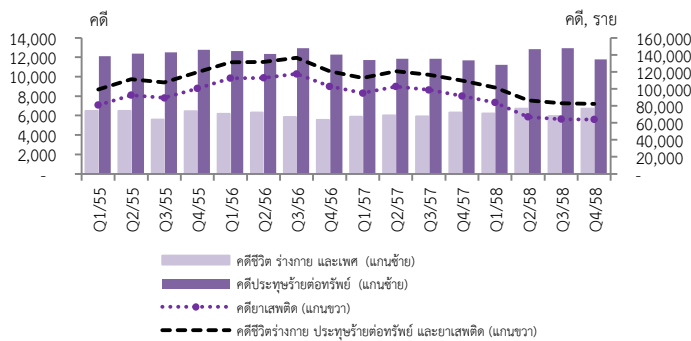
โครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โครงการดังกล่าวจะแบ่งออกเป็นสองระยะคือ โครงการขยายขีดความสามารถของอินเทอร์เน็ตภายในประเทศไทยและการพัฒนาให้อินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมพื้นที่กว่าร้อยละ 40 ของประเทศที่ยังเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ต ภายในปี พ.ศ. 2559 และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ 5,000 ล้านบาทภายใน พ.ศ. 2560

ดังนั้น อาจต้องมีการติดตามเฝ้าระวังเพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเกิดประโยชน์และป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้จากการเพิ่มขึ้นของ B2C ซึ่งให้เห็นถึงทิศทางการซื้อสินค้าของผู้บริโภคทางออนไลน์ที่จะเป็นช่องทางการตลาดที่มีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากยังมีมูลค่าการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อหัวยังไม่สูงนักเมื่อเทียบกับต่างประเทศคือ มีมูลค่า 172.76 ดอลลาร์สหรัฐ เทียบกับจีน มาเลเซีย และเกาหลีใต้ที่มีมูลค่า 236.1 321.1 และ 503.7 ดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนถึงตลาดการซื้อขายออนไลน์ของผู้บริโภคของไทยยังสามารถเติบโตได้อีกมากซึ่งจะเป็นช่องทางการค้าที่สำคัญ จึงควรเร่งดำเนินการในเรื่องการออกกฎระเบียบที่เอื้อและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจออนไลน์ และสร้างความเชื่อมั่นและรองรับการคุ้มครองผู้บริโภค การเฝ้าระวังผู้กระทำการค้าอันมิชอบ รวมทั้งผลิตและพัฒนากำลังคน/บุคลากรเพื่อรองรับต่อการขยายตัวของธุรกิจ โดยเฉพาะการสร้างแอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการใช้งานที่จะมีความสำคัญมากขึ้น รวมทั้งเร่งหามาตรการแก้ไขผลกระทบเชิงลบจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ ระยะเวลาที่ใช้อุปกรณ์สารสนเทศที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การใช้ในกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การพนัน เล่นเกมส์ และเว็บโป๊

คดีอาญารวมลดลง ขณะที่คดีชีวิตร่างกาย เพศและประทุษร้ายต่อทรัพย์สินยังคงเพิ่มขึ้น

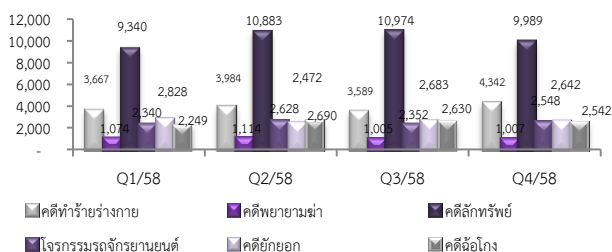
ไตรมาสสี่ของปี 2558 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 82,414 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 24.9 และ 1 ตามลำดับ คดียาเสพติดมีการรับแจ้ง 63,913 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 30.3 และ 0.7 ตามลำดับ โดยคดียาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 77.5 ของคดีอาญารวม ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 6,721 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 6.5 และ 13 ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รับแจ้ง 11,780 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 0.8 แต่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 8.9

แผนภาพ 16 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2555-2558

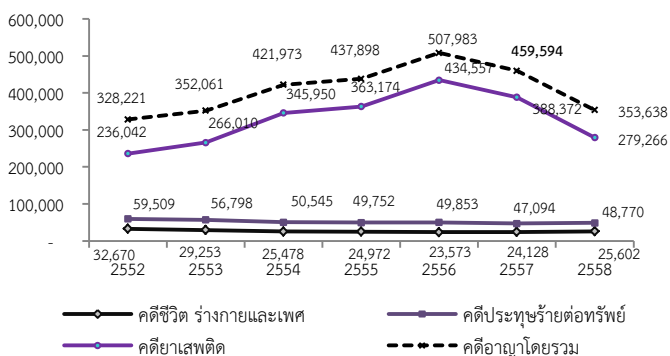
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

แผนภาพ 17 สถิติประเภทข้อหา ไตรมาส 1-4 ของปี 2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

แผนภาพ 18 จำนวนคดีอาญาโดยรวม คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกายและเพศ และคดียาเสพติด รายปี 2552-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

ภาพรวมทั้งปี 2558 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 353,638 คดี ลดลงจากปี 2557 ร้อยละ 23.1 โดยคดียาเสพติด รับแจ้ง 279,266 คดี ลดลงร้อยละ 28.1 และมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 79 ของคดีอาญารวม จะเห็นได้ว่าจำนวนคดีอาญารวมของไตรมาส 4 และภาพรวมทั้งปีลดลงเป็นผลจากการที่รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในทุกระดับทั้งในและต่างประเทศอย่างจริงจัง ในส่วนคดีชีวิตร่างกายและเพศ รับแจ้ง 25,602 คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 48,770 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 6.1 และ 3.6 ตามลำดับ โดยพบว่าสาเหตุสำคัญของการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นมักเกิดจากการทะเลาะวิวาทอันเนื่องมาจากเมาสุรา สำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมักพบเกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ ถนน ตรอก ซอย ห้างเวลาเกิดเหตุมักจะเกิดในเวลาตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถึงกลางคืน ทั้งนี้ ปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นแม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับมาตรการเชิงป้องกันมากขึ้น โดยเพิ่มการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ ติดตั้งกล้องวงจรปิดและเพิ่มแสงสว่างในทุกจุดเสี่ยงเพิ่มขึ้น ดำเนินการด้านการข่าวและเตรียมแผนเผชิญเหตุรองรับสถานการณ์รุนแรง ก็ยังไม่สามารถลดปัญหาดังกล่าวได้มากเพียงพอ

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น จึงต้องให้ความสำคัญกับแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยยึดหลักการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ สร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งประชาชน ส่วนราชการ ผู้ประกอบการ ร้านค้า คีรติ จักรยานยนต์ รถตุ๊กๆ ในการดูแลความสงบเรียบร้อยในทุกพื้นที่ ช่วยเฝ้าระวังเหตุร้ายทั้งในบริเวณจุดล่อแหลม/จุดเสี่ยง และจัดให้มีมาตรการป้องกันเหตุร้ายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยดีขึ้น แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

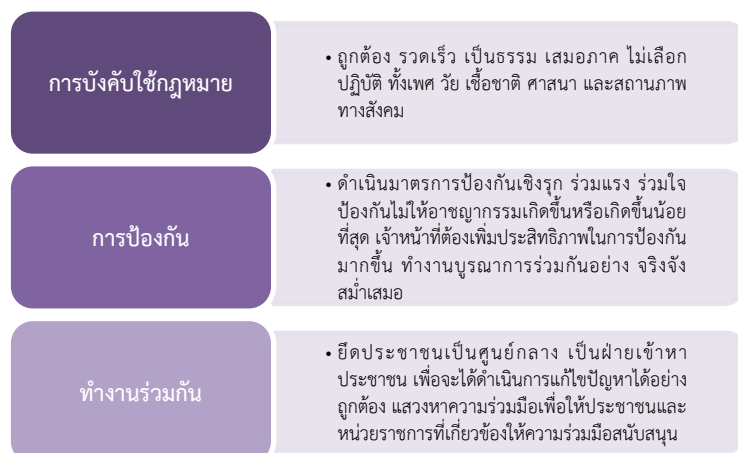
ในปี 2558 คดียาเสพติดมีการรับแจ้ง 279,266 คดี ลดลงร้อยละ 28.1 สามารถจับกุมนักค้ายาเสพติดได้ 298,609 ราย ปริมาณของกลางยาเสพติดที่ยึดได้ยังมีปริมาณสูง เห็นได้จากการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญที่มีของกลางตั้งแต่ 1 ล้านเม็ดขึ้นไป 17 คดี ของกลางยาบ้าระดับหนึ่งแสนเม็ด 103 คดี การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน มีเป้าหมายร้อยละ 50 ของปริมาณยาเสพติด ภาพรวมทั่วประเทศสามารถจับกุมของกลางยาบ้า 66,711,822 เม็ด คิดเป็นร้อยละ 54.3 ของเป้าหมาย

แผนภาพ 19 เส้นทางนำเข้านยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย พม่า ลาว กัมพูชา มาเลเซีย และสุวรรณภูมิ

ที่มา: แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559 สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

แผนภาพ 20 แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันปราบปรามยาเสพติดปี 2559

ที่มา: แนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันปราบปรามยาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2559 กระทรวงมหาดไทย

ดังนั้น การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเชิงรุกทั้งภายในประเทศและความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในด้านการป้องกันและปราบปราม การสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการ การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงิน การปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด เช่น เพิ่มการเฝ้าระวังตามแนวชายแดน และทำอากาศยาน ใช้เครื่องบินแอร์เรย์ตรวจค้นสัมภาระของประชาชนที่ต้องสงสัยว่าจะนำสินค้าที่ทางการประกาศห้ามนำเข้าเข้ามาในประเทศ ตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดและสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์สู่แหล่งผลิตเข้ามายังประเทศไทย รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มากขึ้นทั้งการจำคุก การปรับ การริบทรัพย์สิน และตัดสิทธิให้มียผลตามบทลงโทษโดยฉับพลัน

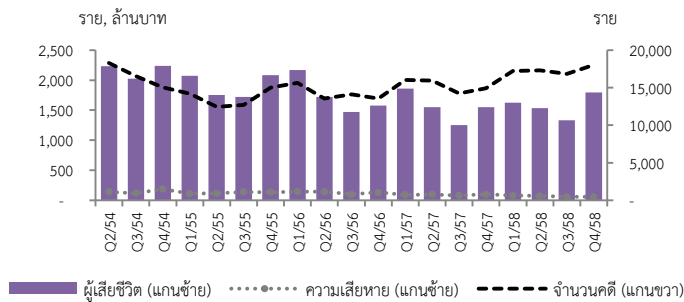
การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรทางบกที่เพิ่มขึ้น

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสสี่ของปี 2558 มีการรับแจ้ง 18,046 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 20.9 และร้อยละ 7.1 ตามลำดับ มีผู้เสียชีวิต 1,793 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 15.5 และ 34.6 ตามลำดับ

ในภาพรวมของปี 2558 มีการรับแจ้ง 69,469 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 13.6 มีผู้เสียชีวิต 6,281 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ประเภทที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่รถจักรยานยนต์ ขณะที่การเกิดอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 19.7 แม้จะมีมาตรการที่เข้มงวดมาบังคับใช้กับรถโดยสารสาธารณะแล้วก็ตาม แต่ทั้งในไตรมาสสี่และภาพรวมทั้งปี การเกิดอุบัติเหตุยังคงสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในเชิงมูลค่า พบความเสียหายมีมูลค่าลดลง

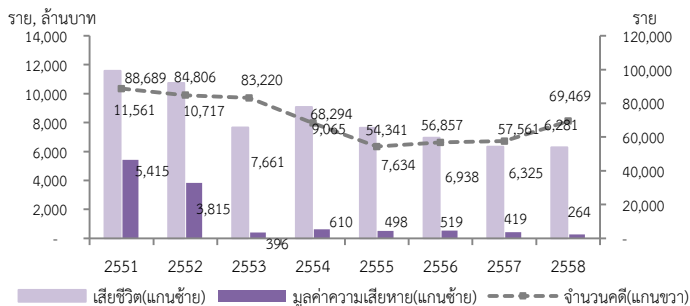
ในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2559 ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2558-วันที่ 4 มกราคม 2559 พบการเกิดอุบัติเหตุ 3,379 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเทศกาลปีใหม่ 2558 ร้อยละ 12.7 เสียชีวิต 380 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 บาดเจ็บ 3,505 ราย ลดลงร้อยละ 12.4 ทั้งนี้ ในช่วงเทศกาลประชาชนมีการใช้รถใช้ถนนสัญจรเพื่อกลับภูมิลำเนาและท่องเที่ยวมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการเกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงกว่าช่วงปกติ จากข้อมูลศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนในช่วงการควบคุมเข้มข้น (7 วัน) พบการเกิดอุบัติเหตุเฉลี่ยวันละ 483 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตเฉลี่ยวันละ 501 และ 54 ราย ขณะที่ในช่วงที่ไม่ใช่เทศกาล ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบการเกิดอุบัติเหตุน้อยกว่าเฉลี่ยวันละ 190 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตเฉลี่ยวันละ 55 และ 17 ราย ตามลำดับ

แผนภาพ 21 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาสปี 2554-2558

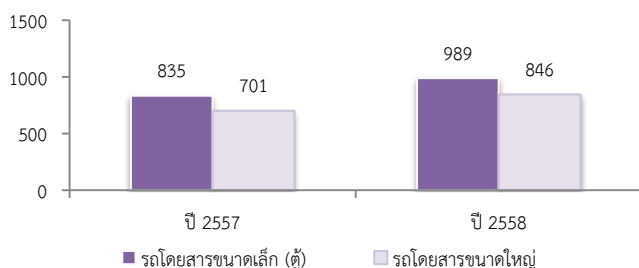
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

แผนภาพ 22 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกและจำนวนผู้เสียชีวิตปี 2551-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

แผนภาพ 23 สถิติการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ ปี 2557-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559)

สำหรับสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ เมาสุราร้อยละ 31.2 ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 20.9 ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 84.5 โดยผู้ใช้รถจักรยานยนต์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 68.8 ถึงแม้จะมีการใช้มาตรการพิเศษดำเนินการในช่วงเทศกาลปีใหม่⁴ แต่การเกิดอุบัติเหตุก็ยังคงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2558

ดังนั้น แนวทางในการป้องกันและลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุทางถนน ตลอดจนการส่งเสริมการดำเนินงานทศวรรษเพื่อความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554-2563⁵ จึงต้องเร่งรัดพัฒนาระบบบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีบทลงโทษที่รุนแรงโดยเฉพาะกับผู้เมาแล้วขับ และผู้ที่ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการลดอัตราการสูญเสียชีวิตตามที่ได้ลงนามไว้ในกรอบปฏิญญาโมสโก

การคุ้มครองและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายมีการดำเนินงานอย่างเข้มข้น

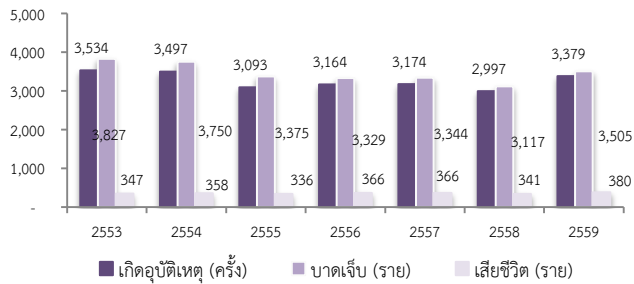
ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานอย่างเข้มข้นในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครอง การจ้างงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายและการใช้แรงงานประมงผิดกฎหมาย (IUU) โดยจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งระดับชาติระดับจังหวัด ผลักดันการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น การตรวจคุ้มครองแรงงานและแรงงานเด็ก ทำให้ในปี 2558 มีการดำเนินคดีการคุ้มครองเพิ่มขึ้นเป็น 317 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 13 จากปี 2557 ส่วนใหญ่เป็นคดีคุ้มครองเรื่องเพศ ผู้ต้องสงสัยถูกจับกุม 547 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 33 และผู้เสียหายรวม 720 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 โดยคดีใหญ่ที่มีจำนวนผู้เสียหายและผู้กระทำผิดจำนวนมากคือ กรณีหัวไทร-ปาดังเบซาร์

ส่วนการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2558 มีจำนวน 2,602 คน ลดลงจาก 3,037 คน และ 3,320 คน จากปี 2557 และ 2556 ตามลำดับ

⁴ อาทิ การจัดตั้งจุดตรวจเน้นถนนสายรองภายในหมู่บ้านโดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ หากพบผู้ขับขี่เมาสุรา จะยึดกุญแจรถและกักไว้ ณ บริเวณจุดตรวจ โครงการรถโดยสารสาธารณะปลอดภัย ผู้โดยสารปลอดภัย รับผิดชอบต่อความปลอดภัย รับปีใหม่ 2559 พนักงานขับรถต้องปลอดแอลกอฮอล์ ไม่ขับรถเร็ว และใช้โทรศัพท์ขณะขับรถ มีการฝึกอบรมทักษะต่างๆ การช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ หากตรวจพบว่าพนักงานขับรถมีปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 0 มิลลิกรัมขณะปฏิบัติหน้าที่ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000-10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ บทลงโทษขั้นไล่ออกและตัดเงินเดือน ผู้ประกอบการขนส่งมีโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

⁵ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน ค.ศ.2011-2020 โดยกำหนดเป้าหมายลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลงร้อยละ 50 ภายในปี 2563 ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีของไทยเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2553 ได้เห็นชอบกำหนดให้ “ปีพ.ศ. 2554-2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน” โดยให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจัดทำแผนปฏิบัติการทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนพ.ศ. 2554-2563 โดยมีเป้าหมายการดำเนินการด้านความปลอดภัยทางถนนให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบปฏิญญาโมสโกกล่าวคือ ลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่ำกว่า 10 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคนในปีพ.ศ. 2563

แผนภาพ 24 สถิติผู้เสียชีวิต/บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2553-2559

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

ตาราง 23 ปัจจัยเสี่ยงให้เกิดอุบัติเหตุทางถนน

พฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนน	- ความไม่พร้อมของร่างกาย - การไม่ชำนาญทาง - การไม่เคารพกฎจราจร - การขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนนร่วมกัน
ยานพาหนะ	- การไม่มีมาตรฐาน - การขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ - การปรับแต่งสภาพยานพาหนะ
สภาพทางถนน	- ถนนชำรุด - สภาพการจราจรหนาแน่น
สภาพแวดล้อม	- ไฟฟ้าสว่างไม่เพียงพอ - วัตถุอันตรายข้างทาง - สิ่งกีดขวางทัศนวิสัย

ที่มา: จัดหมายข่าวปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2558, สำนักเครือข่ายลดอุบัติเหตุ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ

ตาราง 24 สถิติคดีค้ำมนุษย์ที่เริ่มดำเนินการสอบสวน (คดี)

ปี	รวม	ประเภทคดี		
		เพศ	แรงงาน	ขอทาน
2555	306	226	44	36
2556	674	520	80	74
2557	280	222	47	11
2558	317	245	69	3

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โดยรูปแบบการใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี และการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายมีแนวโน้มลดลงมาก ขณะที่การใช้แรงงานเพื่อกิจกรรมผิดกฎหมายโดยเฉพาะยาเสพติดมีจำนวนมากที่สุด โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการมุ่งปราบปรามยาเสพติด โดยในปี 2558 ที่มีจำนวนลดลงเนื่องจากเป็นข้อมูลไม่ครบปี เช่นเดียวกับรูปแบบการใช้ทาสหรือปฏิบัติคล้ายทาสมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากเนื่องจากการดำเนินการ จับกุมผู้กระทำความผิดมากขึ้น รวมถึงปัญหาการอพยพเข้าเมืองผิดกฎหมายส่งผลให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการช่วยเหลือเด็กได้มากขึ้น ด้วยส่งผลให้รายงานสถานการณ์และจัดการการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายที่สุด ปี 2014 ไทยได้รับการปรับจากระดับที่มีความก้าวหน้าปานกลาง เป็นระดับที่มีความก้าวหน้าอย่างสำคัญ

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ได้ดำเนินการจดทะเบียนเรือและออกใบอนุญาตทำการประมง ตรวจสอบควบคุมการเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมาย ปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมงและกฎหมายลำดับรองให้สอดคล้องกับหลักการสากลกฎหมายระหว่างประเทศและข้อเสนอแนะของ EU จัดทำแผนระดับชาติในการป้องกันยับยั้งและจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุม (NPOA-IUU) (7) และเจรจาให้ข้อมูลความคืบหน้าการแก้ไขปัญหการทำประมง IUU โดยสหภาพยุโรปได้ผ่อนผันให้ไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอีก 6 เดือน แม้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีความคืบหน้าและดำเนินการอย่างเข้มข้น อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ทำได้ง่ายขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น ทำให้ยังคงต้องเฝ้าติดตามและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์ความรุนแรงของเด็กและสตรีเป็นปัญหาที่ต้องเร่งรัดแก้ไข

การจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเป็นความท้าทายในทุกประเทศ จากรายงานของสหประชาชาติในเรื่องสตรีของโลก ปี 2558 (The World's Women 2015) พบว่าผู้หญิงร้อยละ 35 หรือมากกว่า 1 ใน 3 ของผู้หญิงทั่วโลกตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางกายหรือทางเพศ ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของบุคคลภายในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขรายงานสถิติผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในปี 2558 มีผู้หญิงและเด็กถูกกระทำความรุนแรง 23,977 คน เป็นเด็ก 10,712 คน ผู้หญิง 13,265 คน หรือโดยเฉลี่ยจะมีเด็กและผู้หญิงเป็นเหยื่อความรุนแรงวันละ 66 คน ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี⁶ ข้อมูลจากกรมกิจการสตรีและ

⁶ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสิทธิสตรีและเด็ก “StepUp and Speak Out to Stop Domestic Violence” เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 เพื่อเป็นการเปิดเวทีระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และสร้างมาตรการดำเนินการเพื่อยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและความรุนแรงในครอบครัว ตลอดจนยกระดับความร่วมมือการแก้ไขในเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนงานเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติต่อไป

ตาราง 25 จำนวนแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปี 2556-2558

แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	2556	2557	2558
1. การใช้ทาสหรือปฏิบัติคล้ายทาส เช่น การซื้อ/ขายเด็ก แรงงานขุดหน้าเสา	65	41	118
2. การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อ การผลิตสื่อลามกหรือเพื่อการแสดงลามก	422	92	86
3. การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อกิจกรรมที่ผิด กฎหมายโดยเฉพาะยาเสพติดตามที่นิยามไว้ใน สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	2,550	2,764	2,312
4. ลักษณะของงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานมี แนวโน้มเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยหรือ ศีลธรรมของเด็ก	265	140	86
รวม	3,320	3,037	2,602

หมายเหตุ: ข้อ 1-2 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กไทยและต่างชาติที่เข้ารับการคุ้มครองในหน่วยงาน ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการฯ โดยข้อมูลปี 2558 ณ เดือนกันยายน 2558

ข้อ 4 ข้อมูลปี 2558 ณ เดือนตุลาคม 2558

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถาบันครอบครัวระบุว่าสถิติปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมี แนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี 2557 ช่วงเดือนเมษายน-ตุลาคม พบ 112 ราย ขณะที่ในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2558 พบ 250 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 123.2 สอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์ช่วยเหลือ สังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบเหยื่อที่ถูกกระทำได้ขอความช่วยเหลือ 600 รายในปี 2557 และเพิ่มขึ้นเป็น 1,463 รายในปี 2558 หรือร้อยละ 143 ซึ่งยังไม่รวมกรณีที่ไม่นับเป็นข่าวอีกจำนวนมาก ขณะที่ พ.ร.บ.คุ้มครอง ผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวมีผลบังคับใช้ แต่ปรากฏ ว่ามีคดีเข้าสู่ศาลน้อยมาก โดยผู้หญิงที่ได้รับความเสียหายไม่ เข้าแจ้งความเพราะเกิดความอับอาย และไม่ต้องการให้เกิด ความขัดแย้งภายในครอบครัว

การแก้ปัญหาได้มีการบูรณาการความร่วมมือของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกัน การกระทำรุนแรงในครอบครัว สนับสนุนให้มีการส่งเสริม สิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งส่งเสริมการจัดการความขัดแย้ง เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว การขับเคลื่อนการพัฒนา ศักยภาพสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี ตามแผนพัฒนาสตรีฉบับที่ 11 ปรับปรุงกฎหมาย พ.ร.บ.คุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว พ.ศ. ... เพื่อให้มีกลไกระดับชาติ และระดับพื้นที่ สนับสนุนให้มี การบรรจุประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวไว้ใน หลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

ประเทศไทยเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการ เลือปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 รัฐจึงมีพันธกิจในการสร้างมาตรการและกฎหมายต่างๆเพื่อขจัด การเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบต่อผู้หญิงและจากการประชุมสุดยอด อาเซียนครั้งที่ 27 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซียเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2558 ที่ประชุมได้ผ่านความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และเด็ก (EVAW & EVAC) โดยประเทศไทยมีส่วนสำคัญในการประสาน ความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ทั้งสองฉบับจนเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งมีเป้าหมายให้ปราศจากความ รุนแรงต่อเด็กและสตรีในทุกรูปแบบภายใน 10 ปี และในปี 2559 ประเทศไทยจะนำแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัด ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีไปบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

การจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีไทยได้มีการดำเนินงานด้านการป้องกันความ รุนแรง ดังนี้

- 1) การสร้างระบบเฝ้าระวัง ป้องกันและช่วยเหลือในกรณีมีความรุนแรงประเภท ต่างๆ เกิดขึ้น โดยผนึกกำลังขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำหน้าที่ดูแล เรื่องความรุนแรงอย่างเป็นระบบ
- 2) การสร้างชุมชนเข้มแข็งเฝ้าระวังความรุนแรงต่างๆ โดยภาครัฐต้องเอื้อ อำนาจการดำเนินงานต่างๆ ให้ชุมชนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) การสร้างระบบศูนย์กลางข้อมูลความรุนแรง โดยเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน อย่างเป็นระบบ เช่น การเชื่อมฐานข้อมูลของ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม หรือ OSCC (1300) กับฐานข้อมูล Violence และ ฐานข้อมูลศูนย์พึ่งได้ของกระทรวงสาธารณสุข
- 4) การพัฒนาระบบข้อมูลผ่าน application บน smartphone เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และช่วยเหลือในกรณีมีความรุนแรง

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตาราง 26 การรับเรื่องร้องเรียนจำแนกตามประเด็น

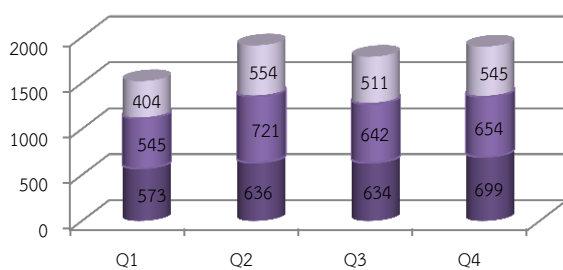
หน่วย : ราย

เรื่องร้องเรียน	2558				2558	2557	% △
	Q1	Q2	Q3	Q4			
ด้านโฆษณา	260	272	253	334	1,119	1,515	-26.1
ด้านฉลาก	572	726	614	640	2,552	2,352	8.5
ด้านสัญญา	632	753	742	748	2,875	2,57	11.8
ด้านกฎหมาย	4	1	1	0	6	69	-91.3
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	54	159	177	176	566	131	332.1
รวม	1,522	1,911	1,787	1,898	7,118	6,638	7.2

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 25 ประเภทสินค้าหลักที่ร้องเรียนปี 2558

■ อสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย ■ บริการ ■ สินค้าอุปโภคบริโภค

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ตาราง 27 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

หน่วย : ราย

ประเภทบริการ	2558				2558	2557	% △
	Q1	Q2	Q3	Q4			
โทรศัพท์เคลื่อนที่	464	323	550	325	1,662	1,648	0.8
อินเทอร์เน็ต	218	223	299	264	1,004	405	147.9
สถานีวิทยุคมนาคม	46	26	68	51	191	108	76.9
โทรศัพท์พื้นฐาน	10	7	17	13	47	42	11.9
บริการอื่นๆ	3	5	1	0	9	7	28.6
รวม	741	584	935	653	2,913	2,210	31.8

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

การร้องเรียนสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้น และความจำเป็นของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคุ้มครองผู้บริโภค

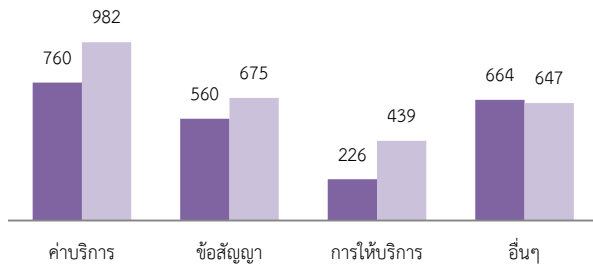
การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในไตรมาสที่สี่ของปี 2558 มีจำนวน 1,898 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนร้อยละ 6.2 โดยการร้องเรียนด้านโฆษณามีการร้องเรียนเพิ่มมากที่สุดร้อยละ 32 เมื่อจำแนกเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ที่มีปัญหาการชำรุด ส่วนบริการเป็นปัญหาสถาบันเสริมความงามปิดกิจการ และอสังหาริมทรัพย์ประเภทอาคารชุดที่ก่อสร้างไม่เสร็จ ส่วนด้านบริการโทรคมนาคมพบว่า ในไตรมาสที่สี่ผู้บริโภคร้องเรียนผ่าน กสทช. มีจำนวนลดลงเหลือ 653 ราย ลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 30

สำหรับภาพรวมปี 2558 พบว่าผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากการซื้อสินค้าและบริการในทุกด้าน โดยมีการร้องเรียนสินค้าและบริการทั่วไปเพิ่มขึ้นเป็น 7,118 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.2 จากปี 2557 โดยเฉพาะด้านการขายตรงและตลาดแบบตรงที่เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า เนื่องจากรูปแบบการขายสินค้าและบริการที่ขายผ่านทางโทรศัพท์ และออนไลน์เพิ่มมากขึ้นจากการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ร้องเรียนในบริการโทรคมนาคมเพิ่มขึ้นเป็น 2,913 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 31.8 จากปี 2557 โดยเฉพาะด้านอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการขยายตัวของผู้ใช้เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มปัญหาที่มีการร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ ค่าบริการ ส่วนประเด็นการร้องเรียนที่สำคัญ ได้แก่ มาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ การยกเลิกบริการและคิดค่าบริการผิดพลาด

ด้านสินค้าและบริการสุขภาพปีงบประมาณ 2558 มีผู้ร้องเรียน 1,315 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 4.5 โดยอาหารมีสัดส่วนการร้องเรียนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมาคือ ยาร้อยละ 29.6 และเครื่องสำอางร้อยละ 16.3 ทั้งนี้ ในช่วงปีที่ผ่านมาผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากยาและเครื่องสำอางเพิ่มขึ้นมาก โดยมีอัตราร้องเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.5 และ 31.1 ตามลำดับ รวมทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการหลงเชื่อและซื้อสินค้าที่ไม่เหมาะสมจากการโฆษณาผ่านสื่อ โดยเฉพาะสื่อวิทยุที่มีสัดส่วนการฝ่าฝืนกฎหมายมากที่สุดร้อยละ 93.4 ทีวีดาวเทียมร้อยละ 62.13 หนังสือพิมพ์ร้อยละ 27.9 และอินเทอร์เน็ตร้อยละ 22.1

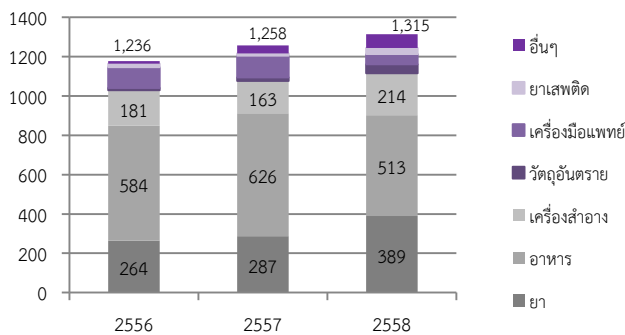
ผู้บริโภคยังมีปัญหาถูกละเมิดสิทธิเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ ผู้บริโภคขาดข้อมูลข่าวสารและไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการกำหนดนโยบาย กฎหมายและมาตรการในการคุ้มครอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงาน

แผนภาพ 26 การร้องเรียนตามกลุ่มปัญหา ปี 2557-2558

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 27 การร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ที่มา: ศูนย์เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ตาราง 28 การเฝ้าระวังโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพปีงบประมาณ 2558

สื่อ	จำนวนเฝ้าระวัง	จำนวนฝ่าฝืนกฎหมาย	ร้อยละ
นิตยสาร	3,053	347	11.37
อินเทอร์เน็ต	1,152	254	22.05
โทรทัศน์ดาวเทียม	169	105	62.10
ฟรีทีวี	209	3	1.44
ทีวีดิจิตอล	42	2	4.76
หนังสือพิมพ์	330	92	27.88
วิทยุ	6,653	6,216	93.43
อื่นๆ	2	-	0.00
รวม	11,610	7,019	60.46

ที่มา: ศูนย์เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยการให้ความรู้ การเฝ้าระวัง ตรวจสอบพฤติการณ์ผู้ประกอบการทั้งการผลิตและการโฆษณา การคุ้มครองอย่างสินค้าและบริการเพื่อตรวจสอบความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ผลิตมีศูนย์รับเรื่องแก้ไขปัญหาสินค้าและบริการของตนเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิต ตลอดจนการช่วยเหลือผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบโดยการเจรจาไกล่เกลี่ย แก้ไขปัญหา ช่วยเหลือเยียวยาและรับผิดชอบคดีให้กับผู้บริโภค การออกกฎ ระเบียบเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค อาทิ พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ทำให้ลูกหนี้ได้รับการคุ้มครองและบรรเทาความเดือดร้อนจากการถูกทวงหนี้ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม กฎระเบียบและการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ และการกำกับดูแลโฆษณาสินค้าหรือบริการของผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ แบบบอกรับสมาชิก ทั้งนี้ นอกเหนือจากมาตรการข้างต้นแล้ว การสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทั้งในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การตรวจสอบและพิทักษ์สิทธิจะเป็นแนวทางสำคัญที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาโลกร้อนกับความร่วมมือของไทยในระดับโลก

ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ทุกประเทศทั่วโลกปล่อยเพิ่มมากขึ้นจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการผลิต นำไปสู่ภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมในระดับโลกที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกันแก้ไข ทั้งนี้ ประเทศไทยมีอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากรในปี 2537 2543 2545 2546 และ 2547 ในปริมาณ 4.0 3.7 3.8 4.0 และ 4.3 เมตริกตัน ตามลำดับ จนเป็นจุดกำเนิดของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nation Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ในปี 2535 โดยมีผลบังคับใช้ในปี 2537 ภายหลังที่ 196 ประเทศทั่วโลกได้ลงนามให้สัตยาบันในอนุสัญญาฯ นับจากนั้นเป็นต้นมา ประเทศภาคีอนุสัญญาฯ จะร่วมประชุม (Conference of Parties: COP) เป็นประจำทุกปี เพื่อติดตามความก้าวหน้าและแสวงหาแนวทางในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ คือ การควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ (อุณหภูมิเพิ่มขึ้นไม่เกิน 2 องศาเซลเซียส ภายในปี ค.ศ. 2100)

ในปี ค.ศ. 2015 การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ครั้งที่ 21 (COP21) ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน-11 ธันวาคม 2558 ผู้นำประเทศกว่า 196 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยได้บรรลุข้อตกลงเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 21 (COP21) ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน-11 ธันวาคม 2558 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 50,000 คน ทั้งจากภาคการเมือง กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ และภาคประชาสังคม ทั้งนี้ ผู้นำประเทศกว่า 196 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยได้บรรลุข้อตกลงเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งได้ปรากฏผลเป็น “ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)” ที่สรุปได้ดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายจะรักษาระดับอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้เพิ่มขึ้นไม่เกิน 2 องศาเซลเซียสเหนือระดับก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม และพยายามจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้อยู่ที่ 1.5 องศาเซลเซียส
 2. สร้างสมดุลระหว่างการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมของมนุษย์ และการดูดซับก๊าซเรือนกระจกจากธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พืชดิน และมหาสมุทร ให้ได้ภายในช่วงปี พ.ศ. 2593-2643 หรือในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษนี้
 3. ติดตามและประเมินผล “การแสดงเจตจำนงของแต่ละประเทศ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Intended Nationally Determined Contribution: INDCs)” ทุก 5 ปี
 4. เริ่มบังคับใช้ ข้อตกลงปารีส ในปี 2563 โดยในระหว่างนี้ประเทศพัฒนาแล้วได้ให้คำมั่นว่าจะสนับสนุนทางการเงินแก่ Green Climate Fund จำนวน 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐต่อปีภายในปี 2563 เพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา และประเทศด้อยพัฒนาในการปรับตัวกับสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงของโลก และเปลี่ยนไปใช้พลังงานหมุนเวียน ยิ่งไปกว่านั้น ในอนาคตจะสนับสนุนทางการเงินเพิ่มมากขึ้นไปอีก
 5. รับรองการใช้แนวทางความร่วมมือโดยสมัครใจ ซึ่งสามารถใช้ผลการลดก๊าซเรือนกระจกที่ถ่ายโอนระหว่างประเทศ (Internationally Transferred Mitigation Outcome) เพื่อบรรลุเป้าหมาย NDCs โดยรัฐภาคีจะต้องดำเนินงานสอดคล้องกับคำแนะนำที่รับรองโดยที่ประชุมรัฐภาคีตาม ข้อตกลงปารีส (Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties to the Paris Agreement: CMA) และได้จัดตั้งกลไกเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้อำนาจและคำแนะนำของ CMA โดยแนวทางความร่วมมือและกลไกนี้ อาจรวมถึงและนำไปสู่การใช้กลไกตลาดภายใต้ข้อตกลงฉบับใหม่นี้
- ทั้งนี้ ข้อตกลงปารีสจะมีผลทางกฎหมายเมื่อมี 55 ประเทศขึ้นไปลงนามให้สัตยาบัน (Ratification) ระหว่างวันที่ 22 เมษายน 2559-21 เมษายน 2560 โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเหล่านี้รวมกันแล้วต้องมากกว่าร้อยละ 55 ของปริมาณก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดในโลก

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งได้ปรากฏผลเป็น “ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)” ที่ตั้งเป้าหมายจะรักษาระดับอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้เพิ่มขึ้นไม่เกิน 2 องศาเซลเซียส ติดตามและประเมินผล “การแสดงเจตจำนงของแต่ละประเทศ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Intended Nationally Determined Contribution: INDCs)” ทุก 5 ปี และเริ่มบังคับใช้ข้อตกลงปารีสในปี 2563

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนกับนานาประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งใน COP21 นี้ ประเทศไทยก็ได้เสนอ INDCs ซึ่งเป็นเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร้อยละ 20-25 จากระดับที่คาดว่าจะปล่อยในปี 2573 คิดเป็นปริมาณ 555 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ดังนั้น จึงต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ 111-139 ล้านตันภายในปี 2573 ทั้งนี้ มาตรการการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตาม INDCs ของประเทศไทยนั้น จะปรากฏตามนโยบายและแผนที่มียูอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานต่างๆ จะต้องดำเนินการอยู่แล้ว อาทิ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก แผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปีพ.ศ. 2554-2573 และแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2553-2573

ส่วนที่สอง: สถานการณ์สังคมไทยปี 2558 และประเด็นเฝ้าระวังในปี 2559

การจ้างงานรวมลดลงโดยเฉพาะในภาคเกษตร นักเรียนมีผลสอบคะแนนดีขึ้น แต่ยังคงเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังและโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น คนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้น สูบบุหรี่ลดลง การกระทำผิดโดยรวมลดลง โดยเฉพาะยาเสพติด การดำเนินคดีค้ามนุษย์และช่วยเหลือเหยื่อเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อสร้างหลักประกันรายได้แรงงานนอกระบบหลังเกษียณ โดยในปี 2559 มีประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการในเรื่องลดผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง พัฒนาคุณภาพการศึกษาและทักษะแรงงาน ติดตามการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งลดผลกระทบกลุ่มเสี่ยงและภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่

1. สรุปสถานการณ์สังคมไทย ปี 2558

คุณภาพคน การจ้างงานรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.2 โดยเฉพาะในภาคเกษตรจากภาวะภัยแล้ง ส่วนการจ้างงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 แม้ว่าอัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 0.88 แต่ยังพบการว่างงานแฝงเพิ่มขึ้น รวมทั้งการว่างงานของผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้านการศึกษาแม้ผลสอบ ONET มีคะแนนเฉลี่ยวิชาหลักดีขึ้นในทุกชั้นปี เมื่อเทียบกับปี 2556 แต่ยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 ขณะที่เด็ก ป.1 ทุกคนยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้แม้จะมีอัตราการอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.84 ในปี 2558 ส่วนสุขภาพคนไทยยังเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังและโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น

ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า ขณะที่จำนวนผู้สูบบุหรี่มีแนวโน้มลดลง โดยมูลค่าการสูบบุหรี่ที่เพิ่มขึ้นในปี 2558 เนื่องจากการปรับเพิ่มภาษี การใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ และมีแนวโน้มการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตมากขึ้น วัยรุ่นชายมีการใช้ถุงยางอนามัยลดลง ขณะที่แม่วัยรุ่นมีแนวโน้มลดลงแต่ยังพบการตั้งครรภ์ซ้ำ

ความมั่นคงทางสังคม คดีอาญาโดยรวมลดลงโดยเฉพาะคดียาเสพติดลดลงร้อยละ 28.1 จำนวนอุบัติเหตุจราจรทางบกเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.7 และยังเป็นสาเหตุการตายที่สำคัญ การดำเนินคดีการค้ามนุษย์และช่วยเหลือเหยื่อเพิ่มขึ้นโดยมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติโดยการจดทะเบียนและมีการขยายเวลาจดทะเบียนแก่แรงงานประมงทะเลจนถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2559 รวมทั้งการสร้างหลักประกันรายได้ในช่วงหลังเกษียณของแรงงานนอกระบบโดยการผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติจนถึงปัจจุบันนี้มีสมาชิก 4 แสนคน

2. ประเด็นเฝ้าระวังและที่ต้องดำเนินการปี 2559

2.1 บริบทภายในประเทศ

(1) **ภาวะภัยแล้งที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานและรายได้เกษตรกร** จากรายงานสถานการณ์อุทกภัยน้ำทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิกเขตศูนย์สูตรโดยกรมอุตุนิยมวิทยา ชี้ว่าปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังแรงจะเข้าสู่ภาวะปกติในช่วงกลางปี 2559 (พฤษภาคม-กรกฎาคม) สะท้อนสภาพอากาศในช่วงครึ่งแรกของปีจะยังได้รับอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญ และจากข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 พบว่ามีปริมาณน้ำในอ่างที่สามารถใช้ได้จริงเพียงร้อยละ 19 ของระดับเก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำ โดยมีปริมาตรน้ำ 13,278 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเฉพาะอ่างเก็บน้ำในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกมีปริมาตรน้ำใช้ได้จริงเพียงร้อยละ 11 18 และ 15 ของระดับเก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะไม่สามารถใช้เพื่อการเกษตรได้เต็มที่ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาภัยแล้งของรัฐบาล โดยเฉพาะในการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรยากจน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าถึงความช่วยเหลือของรัฐได้น้อย ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2557 พบว่า เกษตรกรยากจนเข้าถึงโครงการช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐได้เพียงร้อยละ 2.47 เท่านั้น นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังการเป็นหนี้ของเกษตรกร โดยในปี 2558 เกษตรกรที่เป็นหนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 8.28 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 67.6 ของเกษตรกรทั้งหมด โดยเฉลี่ยมีหนี้สินคนละ 193,872 บาท

(2) **การศึกษาต้องเร่งพัฒนาในเชิงของคุณภาพอย่างต่อเนื่อง** โดยการผลิตกำลังคนที่เน้นคุณภาพเพื่อการสร้างนวัตกรรม และการศึกษาที่มุ่งสู่การมีงานทำ การยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปรับเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป้าหมายดำเนินการ 14,500 แห่ง เร่งรัดพัฒนาให้เด็กทุกคนอ่านออกเขียนได้ และมีระดับคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ ONET ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 การจัดการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีเป้าหมายให้นักเรียนเข้าร่วม 103,536 คน สถานประกอบการ 13,686 แห่ง การจัดการอุดมศึกษาที่เป็นเลิศมีเป้าหมาย World Class University 20 แห่ง

(3) **การพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน** โดยเฉพาะในทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ยานยนต์และชิ้นส่วน สื่อดิจิทัล อุตสาหกรรมที่เน้นการออกแบบ อุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งมีความต้องการแรงงานประเภททักษะและทักษะเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะแรงงานทั้งในระบบการศึกษา อาทิ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการกับสถานศึกษา เน้นให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และมีทักษะในด้านการวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และสามารถต่อยอดการเรียนรู้ได้ รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะจำเป็นสำหรับผู้ทำงานแล้ว ซึ่งจะต้องติดตามและเร่งผลักดันการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

(4) **การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน** เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ที่จะช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในระยะต่อไปไทยจะต้องเผชิญกับการขาดแคลนแรงงานมากขึ้นอันเป็นผลจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาผลิตภาพแรงงานไทยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.4 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย พบว่า ผลิตภาพแรงงานไทยต่ำกว่า 1 เท่าตัว และต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ถึง 5 เท่าตัว ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ควรเร่งให้ความสำคัญกับการเตรียมคนให้มีความพร้อมตั้งแต่อยู่ในขั้นตอนการศึกษาทั้งความรู้และทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน การอบรมเพิ่มทักษะแรงงานให้เก่งทั้ง “คน และ งาน” (soft skill and hard skill) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการเร่งผลักดันการพัฒนาและการนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพมาใช้ นอกจากนั้น ต้องเร่งเพิ่มผลิตภาพแรงงานภาคเกษตร ซึ่งปัจจุบันเพิ่มขึ้นช้าเฉลี่ยร้อยละ 0.8 ต่อปี เนื่องจากข้อจำกัดของแรงงานซึ่งส่วนใหญ่มีอายุมากคือเฉลี่ย 46 ปี และมีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้นทำให้มีข้อจำกัดในการเพิ่มทักษะแรงงาน ทั้งนี้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรการพัฒนาพันธุ์พืช รวมถึงการส่งเสริมการสร้างยูนิเวอร์ซิตีหรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีทักษะในการผสมผสาน/ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีร่วมกับภูมิปัญญาพื้นบ้านในการทำเกษตร

(5) การติดตามโรคเฝ้าระวังและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่

- การเฝ้าระวังโรคโรคไข้เลือดออกที่แพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง จากการคาดการณ์ของกรมควบคุมโรคพบว่าโรคไข้เลือดออกมีแนวโน้มจะเกิดการระบาดใหญ่อีกครั้งในปี 2559 ซึ่งเป็นการระบาด 2 ปีต่อเนื่องกัน ทั้งที่ปกติจะระบาดในทุก 2 ปี โดยจะมีผู้ป่วยประมาณ 160,000 ราย สูงกว่าการระบาดใหญ่ในปี 2556 ซึ่งมีผู้ป่วย 154,444 ราย เนื่องจากสภาพอากาศร้อนและยังมีฝนตกทำให้เอื้อต่อการวางไข่ของยุงได้มากขึ้น รวมถึงการเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมรับมือกับโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดในประเทศไทย อาทิ โรคไข้ซิกาซึ่งมีผู้สงสัยเป็นพาหะ โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางหรือโรคเมอร์ส และโปลิโอ โดยเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายเฝ้าระวังและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข สร้างความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งวอร์มรุมควบคุมโรค เตรียมความพร้อมด้านการรักษา รวมทั้งข้อมูลสถานการณ์ สนับสนุนการปฏิบัติงานของวอร์มรุม โดยให้จังหวัดติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาได้ผล

- การรณรงค์และลดปัจจัยเสี่ยงการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยกำหนดมาตรการด้านอาหารสำหรับลดโรคไม่ติดต่อ เช่น ลดปริมาณโซเดียมในอาหาร อาหารปลอดไขมันทรานส์ พัฒนาฉลากโภชนาการอ่านง่ายในกลุ่มอาหารเสี่ยง ตลอดจนพัฒนาคลินิก NCDs คุณภาพเพื่อลดวิถีชีวิตเสี่ยง ลดการเกิดโรค ลดการเข้าอยู่ในโรงพยาบาล ลดความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อน ลดความพิการและการตาย

(6) **การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น** การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญเนื่องจากประเทศไทยได้มีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะร่วมกับประชาคมโลกในการรณรงค์ต่อต้านและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เนื่องจากมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาค รวมทั้งรัฐบาลได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด สกัดกั้นการลักลอบนำเข้าทั้งทางแนวชายแดนและท่าอากาศยาน การตัดวงจรการเงินเครือข่ายยาเสพติด ลดปริมาณจำนวนผู้เข้าสู่การกระทำผิด นำคนออกจากวงจรการกระทำผิด โดยเฉพาะการดูแลและเฝ้าระวังความเสี่ยงในสถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยแจ้งข้อมูลเบาะแสให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ

(7) **การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แต่ยังเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการต่อไป** แม้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ทั้งระบบ แต่ยังไม่สามารถสะท้อนความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของไทยในมุมมองของกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ตามที่ได้เผยแพร่ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ยังต้องเร่งบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างเข้มข้นต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามและดำเนินคดีการกระทำผิดค้ามนุษย์และความผิดที่เกี่ยวข้อง สืบสวนปราบปรามเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐานการค้ามนุษย์ตามกฎหมายฟอกเงิน เพิ่มพูนความร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ตลอดจนขยายความร่วมมือกับนานาชาติประเทศและองค์การระหว่างประเทศต่อไป

(8) **การขยายหลักประกันทางสังคมโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ** เนื่องจากยังมีแรงงานนอกระบบจำนวนมากที่ยังไม่มีประกันสังคมทำให้เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณขาดความมั่นคงด้านรายได้ แม้รัฐจะได้เร่งขยายประกันสังคมมาตรา 40 และผลักดันกองทุนการ

ออมแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งจำเป็นต้องเร่งประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 15-30 ปี ที่มีสัดส่วนของสมาชิกประมาณร้อยละ 5 เพิ่มช่องทางการเข้าถึง กอช. ให้ความรู้ในการจัดการเงินของตนเอง และสร้างวินัยการออม เร่งดำเนินการในเรื่องของความปลอดภัยของรายได้หลังเกษียณของแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุและผู้พิการ และการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร (Universal design) และสินค้านวัตกรรมเพื่อให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของคนทุกกลุ่ม

(9) การเร่งขับเคลื่อนให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติให้เป็นรูปธรรม (Sustainable Development Goals: SDGs) ตามที่ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญร่วมกับประชาคมโลกในการประชุมสหประชาชาติเพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากการพัฒนาตามเป้าหมายแห่งสหัสวรรษ (ค.ศ.2000-2015) โดยขณะนี้ได้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักทำหน้าที่จัดทำข้อมูลตามตัวชี้วัด SDGs จัดเตรียมระบบติดตามประเมินผล ส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมอบหมายให้จัดทำ Roadmap เพื่อการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีสาระสำคัญครอบคลุม (1) สถานะปัจจุบันของประเทศไทย เปรียบเทียบกับเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน (2) ความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย และทิศทางในระดับโลก (3) ความยากง่ายในการปฏิบัติให้บรรลุผล และ (4) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2 การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(1) การเคลื่อนย้ายแรงงานภายหลังการเปิดเสรีการค้าและบริการอาเซียน ปัจจุบันได้มีการทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันคุณสมบัติวิชาชีพต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการวิชาชีพในการเข้ามาทำงานและพำนักรถอาศัย ซึ่งได้มีการลงนามใน 8 สาขาได้แก่ วิศวกร พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ นักบัญชี ทันตแพทย์ แพทย์ และท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องติดตามในประเด็นการสร้างมาตรฐานแรงงานอาเซียนร่วมกัน และการเตรียมความพร้อมทั้งด้านการศึกษาและทักษะแรงงานในด้านต่างๆ อาทิ ภาษา การปรับตัว การใช้เทคโนโลยี รวมถึงการเชื่อมโยงการดูแลคุ้มครองและสวัสดิการให้แก่แรงงานที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย และคนไทยที่จะออกไปทำงานในประเทศอาเซียน นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญและติดตามในประเด็นการดำเนินการตามข้อตกลงการเปิดเสรีการลงทุนและบริการโดยเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนถือหุ้นของต่างชาติในธุรกิจบริการ ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่สะดวกมากขึ้นและมีความหลากหลายในสาขาอาชีพของแรงงาน

ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศในกลุ่มอาเซียนมาทำงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลคนต่างด้าวจากประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยภายใต้มาตรา 9 ประเภททั่วไป เพิ่มขึ้นจาก 11,260 คนในปี 2552 เป็น 19,742 คนในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10.1 ต่อปี และภายใต้มาตรา 12 ประเภทได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เพิ่มขึ้นจาก 1,910 คนในปี 2552 เป็น 3,060 คนในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.5 ต่อปี ขณะที่แรงงานไทยออกไปทำงานในกลุ่มประเทศอาเซียนในปี 2558 จำนวน 5,700 คน ลดลงเมื่อเทียบกับจำนวน 6,234 คนในปี 2552

(2) ความเสี่ยงจากการเคลื่อนย้ายแรงงานและการลงทุนที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ ที่ครอบคลุมโรคติดต่อ/โรคระบาด สิ่งแวดล้อม อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการย้ายถิ่นฐานของคนในภูมิภาคซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งค่าใช้จ่ายจากการจัดสวัสดิการสังคมที่มีความต้องการเพิ่มขึ้น โดยภายในประเทศจะต้องเร่งจัดระเบียบการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติและเฝ้าระวังแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายให้ครอบคลุมทุกชาติ ปรับปรุงกฎระเบียบที่ว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน และสร้างหลักประกันสุขภาพให้แรงงานข้ามชาติต้องมีประกันสุขภาพไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่อนุญาตให้ทำงานอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งเร่งสร้างความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค เพื่อกำหนดมาตรการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานผิดกฎหมาย อาชญากรรมข้ามชาติ การละเมิดสิทธิแรงงาน ผู้หญิงและเด็กที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ การเฝ้าระวังโรคระบาด และหมอกควันชายแดน รวมทั้งการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศและแรงงานข้ามชาติที่ได้รับการคุ้มครองจากประกันสังคมอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเจ็บป่วย บำเหน็จบำนาญ ความเชื่อมโยงของระบบการจัดสวัสดิการต่างๆ เพื่อให้การจัดสวัสดิการไม่เป็นภาระแก่ประเทศปลายทาง

(3) ประชาชนและธุรกิจบางกลุ่มอาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าและบริการอาเซียน การเปิดเสรีการค้าและบริการจะเป็นทั้งโอกาสให้กับประชาชนและธุรกิจบางกลุ่มที่มีความพร้อม ขณะที่ภาคธุรกิจหรือกลุ่มแรงงานที่ยังไม่สามารถแข่งขันจะได้รับผลกระทบ อาทิ ภาคเกษตร SMEs ผู้ด้อยโอกาสจะส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำและช่องว่างผลตอบแทนของกลุ่มต่างๆ ให้เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ ศักยภาพของคนไทยยังมีข้อจำกัดทั้งในด้านความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และผลิตภาพแรงงานโดยรวมเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิก ซึ่งต้องเร่งพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาสากลและภาษาเพื่อนบ้าน ทักษะวิชาชีพ พัฒนาบริการพื้นฐานด้านสังคมเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างโอกาสและแต้มต่อในกลุ่มที่ยังขาดความพร้อม พัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมเพื่อรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น อาทิ คนยากจน แรงงานนอกระบบ

สรุปประเด็นสังคมสำคัญและการดำเนินงานปี 2558 และทิศทางการดำเนินงานปี 2559

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
1. ด้านคุณภาพคน		
1.1 การมีงานทำ - การจ้างงาน อัตราการจ้างงานลดลงร้อยละ 0.2 จากภาวะภัยแล้งทำให้การจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 3.6 ค่าจ้างแรงงานแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 - การว่างงานแฝงและทำงานต่ำกว่าระดับเพิ่มขึ้นจากการส่งออกที่ปรับตัวลดลง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัว - ผลผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปี 2557 โดยผลิตภาพแรงงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 แต่ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.6 เนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำและผลผลิตเสียหายจากภาวะภัยแล้ง	- การให้ความช่วยเหลือภาคเกษตรด้านการผลิตและสินเชื่อ อาทิ โครงการสร้างรายได้จากการปลูกพืชใช้น้ำน้อย การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนชลประทานหรือขยายเวลาชำระหนี้และให้สินเชื่อเกษตรกร การจ้างงานแรงงานภาคเกษตร 237,855 ราย ตลอดจนพัฒนาอาชีพตามความต้องการชุมชน รวมทั้งลดค่าครองชีพภายใต้โครงการ "ธงฟ้า ช่วยภัยแล้ง"	- การติดตามผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง โดยให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะเกษตรกรยากจน และเฝ้าระวังการเป็นหนี้ของเกษตรกร - การพัฒนาทักษะแรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ยานยนต์และชิ้นส่วน สื่อดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและสถานศึกษา เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีทักษะในการวิเคราะห์ มีการติดตามและเร่งผลักดันการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง - การเพิ่มผลิตภาพ โดยเฉพาะภาคเกษตร โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและพัฒนาพันธุ์พืช สร้างยุวเกษตรกร และการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีร่วมกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน - การช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดำเนินการในเรื่อง (1) การปล่อยเงินกู้ฉุกเฉิน 6 พันล้านบาทให้ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง 12,000 บาทต่อราย ซึ่ง 6 เดือนแรกปลอดดอกเบี้ย และ 6 เดือนต่อมาดอกเบี้ยร้อยละ 4 คาดว่าจะมีลูกค้าได้ประโยชน์ 5 แสนราย (2) โครงการ 1 ตำบล 1 เอสเอ็มอีภาคการเกษตร โดยจะส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร คาดว่าจะมีเกษตรกรได้ประโยชน์ 72,000 ราย วงเงิน 72,000 ล้านบาท รายละไม่เกิน 20 ล้านบาท โดย 7 ปีแรก คิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 ส่วนปีที่ 8-10 คิดดอกเบี้ยอัตราปกติ และ (3) โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตของกลุ่มเกษตรกร อนุมัติวงเงินให้ไม่เกิน 3 ล้านบาทต่อกลุ่ม จำนวน 15,000 ล้านบาท คิดดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 โดยรัฐบาลจะรับชดเชยดอกเบี้ยทั้งสิ้น 500 ล้านบาท คาดว่าจะมีเกษตรกรเข้าร่วม 100,000 ราย (มติ ครม. เมื่อวันที่ 23 ก.พ.2559)
1.2 หนี้สินครัวเรือน - หนี้ครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 81.1 จากร้อยละ 79.8 ในปี 2557 เนื่องจาก	- การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย โดยการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ	- หนี้สินครัวเรือนมีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามและ

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
อัตราเพิ่มรายได้ที่ต่ำกว่าการเพิ่มของหนี้สิน	ประชาชนรายย่อย (สินเชื่อ Nano-Finance) การให้กู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนเพื่อสวงวนและรักษาที่ดินไม่ให้ตกไปเป็นของเจ้าหนี้ และการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่สำคัญอื่นๆ - การแก้ปัญหาทวงหนี้ที่ไม่เป็นธรรม โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 การตั้งจุดให้คำปรึกษาเรื่องหนี้ในระบบในสาขาสถาบันการเงินเฉพาะกิจและรับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับหนี้สินของประชาชน	เฝ้าระวังความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนจากสถานะที่ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นช้ากว่ารายจ่าย โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากราคาสินค้าตกต่ำ และผลผลิตเสียหายจากภัยแล้ง - การสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกร โดยรัฐจัดสรรเงินให้กองทุนส่งเสริมเกษตรกร 1,000 ล้านบาท โดยไม่มีดอกเบี้ยและกำหนดคืนภายใน 5 ปี เพื่อนำไปปล่อยกู้แก่กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มมีศักยภาพด้านการผลิตแต่ไม่มีศักยภาพในการกู้เงินทุนกับสถาบันการเงิน เพื่อนำไปจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ ราคายุติธรรม (มติ ครม. เมื่อวันที่ 9 ก.พ. 2559)
1.3 การศึกษา 1) คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย - ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (ONET) มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาดีขึ้น - ป.6 เพิ่มจาก 39.3 เป็น 42.4 - ม.3 เพิ่มจาก 35.3 เป็น 35.5 - ม.6 เพิ่มจาก 31.7 เป็น 33 อย่างไรก็ตาม ผลสัมฤทธิ์ในวิชาหลักทุกระดับชั้นยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 - การอ่านออกเขียนได้ของเด็ก ป.1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.84 จากร้อยละ 88.43 - การจัดลำดับ IMD อยู่ลำดับที่ 46 สูงกว่าปี 2557 ที่อยู่ลำดับที่ 49 เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนยังด้อยกว่าสิงคโปร์ (ลำดับ 3) และมาเลเซีย (ลำดับ 35) โดยพบว่ายังมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการการศึกษาที่เป็นแบบรวมศูนย์อำนาจและการสั่งการแบบลดหลั่นกันลงมาเป็นชั้นๆ ที่ยึดกฎระเบียบตายตัว ขาดความยืดหยุ่น และเอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ยอมปรับตัวตลอดจนความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการปฏิรูประบบการศึกษา รวมทั้งขาดการประเมินผลลัพธ์และประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาไทยไม่ก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร	- การขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาพื้นฐาน โดยการขยายผลโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษ จัดทำโครงการพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออกเขียนได้ใน 1 ปี การปรับลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์เสริมทักษะการเรียนรู้นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนนำร่อง 4,100 แห่งทั่วประเทศ การปรับขนาดห้องเรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาเป็น 30 คนต่อห้องเรียน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็น 40 คนต่อห้องเรียน - การพัฒนาระบบการสรรหาและการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ อาทิ การจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู พ.ศ. 2558-2572 การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องโครงการนำร่องคุปองพัฒนาครู การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 1,738 คน การจัดทำโครงการยกระดับองค์ความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้กับครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาขาดแคลนครู เช่น ประกาศใช้หลักเกณฑ์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู จัดหาครูคลังสมองในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรทุนศึกษาต่อระดับปริญญาเอก เป็นต้น	ในปี 2559 ยังต้องเร่งขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาการศึกษาพื้นฐานและการเรียนรู้ทั้งระบบให้เกิดผลชัดเจน โดย - การปรับลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้เป้าหมายดำเนินการ 14,500 แห่ง - การติดตามเร่งรัดพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนทุกคน - การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษโดยจัดทำมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษของผู้สอน และผู้เรียน และอบรมครูภาษาอังกฤษ 500 คน/รุ่น - การเพิ่มคะแนนเฉลี่ยผลการสอบ ONET ใน 5 วิชาหลักร้อยละ 2 - การพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง 25,000 คน - การผลิตครูและเพิ่มครูตามโครงการผลิตครูเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยรับเด็ก ม.6 และ ปวช. 4,000 คน/รุ่น และโครงการคืนครูสู่ห้องเรียนโดยจ้างครูเกษียณ ลดภาระครูในการประเมิน/ประกัน จัดการสัมมนาเฉพาะห้วงเวลาปิดภาคการศึกษา

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
2) การผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน - สัดส่วนผู้เรียนมัธยมปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ต่ำกว่าเป้าหมายที่ต้องการ 60:40 เนื่องจากค่านิยมของประชาชนต่อการอาชีวศึกษา รวมทั้งการเรียนการสอนยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทั้งเครื่องมือและครูสอน อาทิตเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นานาเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ - จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) เพิ่มขึ้นเป็น 9 ปี แต่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน พบว่า ประชากรไทยอายุ 25 ปีขึ้นไปมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 7.3 ปี น้อยกว่าสิงคโปร์ (10.6) มาเลเซีย (10) ฟิลิปปินส์ (8.9) บรูไน (8.8) อินโดนีเซีย (7.6) และเวียดนาม (7.5) - คุณวุฒิวชิวิชาชีพได้จัดทำมาตรฐานอาชีพไปแล้ว 38 สาขาวิชาชีพ จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ 67 แห่ง 18 สาขาวิชาชีพ ซึ่งปัจจุบันมีผู้ได้รับใบรับรองคุณวุฒิวชิวิชาชีพ 7,744 คน อย่างไรก็ตาม ยังขาดการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินค่าจ้างของภาคเอกชน เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย	- การจัดการอาชีวศึกษา (ทวิภาคี) โดยการจัดทำมาตรฐานการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเพื่อเพิ่มคุณภาพ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา และคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา กลุ่มอาชีพ ในปี 2558 มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการ 91,448 คน และสถานประกอบการ 10,527 แห่ง - การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เริ่มในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนเข้าร่วม 518 แห่ง และสถานศึกษา 30,505 คน - การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสู่มาตรฐานสากล พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับ 7 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เยอรมนี อังกฤษ อิสราเอล และเดนมาร์ก จำนวน 6,100 คน และสร้างหลักสูตรใหม่รองรับความต้องการของประเทศพร้อมก้าวสู่ AC	- การเร่งผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2560 กระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าที่จะเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ได้ในสัดส่วน 50:50 ด้วยการขยายการศึกษาในระบบทวิภาคีให้เพิ่มขึ้นตั้งเป้าหมายนักเรียน 103,536 คน สถานประกอบการ 13,686 แห่ง การจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป้าหมายนักเรียน 42,633 คน และสถานศึกษา 604 แห่ง สร้างแรงจูงใจโดยสนับสนุนทุนทางเทคนิคและบัณฑิตนักปฏิบัติ เน้นการศึกษาที่มุ่งสู่การทำงาน โดยจัดให้มีการฝึกงานระยะสั้นในสาขาที่ตลาดงานต้องการให้กับผู้จบการศึกษายังไม่มีงานทำ รวมถึงควรส่งเสริมการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาทุกสาขาการผลิตและบริการในพื้นที่เพื่อการสร้างงานในท้องถิ่น และการร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและภาคเอกชนในผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับธุรกิจในพื้นที่และทิศทางการพัฒนาประเทศ - การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการให้บริการคุณวุฒิวชิวิชาชีพได้เต็มรูปแบบ พร้อมทั้งวางเป้าหมายพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวชิวิชาชีพ เพื่อรับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ 16,000 คน ในปี 2559 รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศ กลุ่มประเทศอาเซียน หน่วยงานและองค์กรในประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาชีพ ช่อมอภาคยาน ไอซีที ครูผู้สอน รวมทั้งการยกระดับฝีมือกำลังคนในธุรกิจ สาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ
1.4 ภาวะสุขภาพ - อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นเป็น 755.8 ต่อประชากรแสนคน จาก 604.2 ต่อประชากรแสนคนในปี 2557 โดยเฉพาะจากไข้เลือดออกตามช่วงวงจรของโรค - ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ลดลงจากปี 2557 ร้อยละ 4.8 จากการให้ความรู้และแรงจูงใจการใช้ถุงยางอนามัยอย่างต่อเนื่อง - อัตราการตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำคัญรวม (หัวใจขาดเลือด หลอดเลือดสมอง มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด เบาหวานและ	- การเฝ้าระวังโรคติดต่อสำคัญ โดยพัฒนาระบบการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) เช่น โรคไวรัสอีโบล่า โรคเมอร์ส ฯลฯ มีการจัดการระบบเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ จำนวน 188 เครือข่าย - การป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อาทิ โครงการเข้าพระราชเสาะ (อ้วน สูบบุหรี่ ต้มสุรา ไม่ออกกำลังกาย) การพัฒนาเครื่องมือเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ การพัฒนาคลินิกไร้พุงคุณภาพ เฝ้าระวังและการบังคับใช้กฎหมายภายหลังผลิตภัณฑ์ออกสู่	- การเฝ้าระวังโรคติดต่อ ซึ่งจากการวิเคราะห์และพยากรณ์โรคและภัยสุขภาพของกรมควบคุมโรค พบว่า จะมีการระบาดของโรคสำคัญ คือ ไข้เลือดออก ไข้หวัดใหญ่ มือ เท้า ปาก และอหิวาตกโรค (พบผู้ป่วยต่อเนื่องในจังหวัดชายฝั่งทะเลและจังหวัดชายแดน) - การลดการติดเชื้อ HIV/AIDS โดยตั้งเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ คือ ไม่มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ไม่มีการเสียชีวิตเนื่องจากเอดส์ และไม่มีการติดยาและเลือกปฏิบัติ

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
ความดันโลหิตสูง) เพิ่มขึ้นเป็น 202.9 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2557 จาก 190.7 ในปี 2556	ตลาด โดยเฉพาะการลักลอบนำเข้าอาหาร ปัญหาคุณภาพนมและอาหารโรงเรียน น้ำมันทอดซ้ำ การใช้สเตียรอยด์ในอาหาร รวมทั้งปรับปรุงฉลากโภชนาการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ส่งเสริมการออกกำลังกายโดยจัดกิจกรรมออกกำลังกาย เช่น ปั่นจักรยาน มหกรรมกีฬาเพื่อมวลชน เดินแอโรบิก ฯลฯ	- การพัฒนาคลินิก NCD ที่มีคุณภาพเพื่อลดวิถีชีวิตเสี่ยง ลดการเกิดโรค ลดการเข้าอยู่ในโรงพยาบาล ลดความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อน ลดความพิการและการตาย - การกำหนดมาตรการด้านอาหารสำหรับลดโรคไม่ติดต่อ เช่น ลดปริมาณโซเดียมในอาหาร อาหารปลอดไขมันทรานส์ พัฒนาฉลากโภชนาการอ่านง่ายในกลุ่มอาหารเสี่ยง
2. ด้านความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน		
- มูลค่าการบริโภคบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 58,491 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 จากปี 2557 โดยมีผู้บริโภคบุหรี่ 10.9 ล้านคน มีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 19.9 ของประชากร จากร้อยละ 20.7 ในปี 2557 การลดลงของจำนวนผู้สูบบุหรี่เนื่องจากการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง - มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นเป็น 147,821 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 จากปี 2557 โดยมีผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น 18.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 34 ของประชากร เพิ่มจากร้อยละ 32.3 ในปี 2557 แม้รัฐจะมีมาตรการรณรงค์และควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ รวมทั้งทัศนคติและค่านิยมต่อการดื่มเห็นว่าเป็นการสร้างความสุข เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและความอยากรู้อยากลองในเด็กและเยาวชน - การคลอดบุตรของแม่วัยรุ่นลดลงเหลืออัตรา 49 คนต่อประชากรกลุ่มอายุหญิงพันคน ในปี 2557 ลดจากร้อยละ 52.2 ในปี 2556 จากการรณรงค์ให้ความรู้และการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยเพิ่มขึ้น รวมถึงผู้ป่วยที่ทำแท้งเป็นวัยรุ่นต่ำกว่า 20 ปี ถึงร้อยละ 57.5	- การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/บุหรี่ โดยควบคุมโฆษณาการส่งเสริมการขาย และเข้าใช้บริการในผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี รวมทั้งห้ามไม่ให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานศึกษา การรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการดื่ม และดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะสถาบันศึกษาและเยาวชนเพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การออกกฎหมายห้ามแบ่งขายบุหรี่ ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ - การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการบูรณาการงานดูแลสุขภาพวัยรุ่นเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษา และชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านสุขภาพอนามัยทางเพศ การจัดตั้งคลินิกวัยรุ่นและพัฒนามาตรฐานบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น (Youth Friendly Health Services) การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน วางแผนการดำเนินงาน และออกกฎหมายและจัดทำนโยบายส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ	- การเร่งบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการกำหนดพื้นที่การเปิดสถานบริการหรือร้านขายสุราใกล้เคียงสถานศึกษา - การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการจัดทำยุทธศาสตร์และผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่นแบบบูรณาการ พ.ศ. 2558-2567 ยุทธศาสตร์กฎหมายอนามัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ผลักดันร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2569) รวมทั้งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. ...
3. ด้านความมั่นคงทางสังคม		
3.1 การกระทำผิด		
- คดีอาญาลดลงร้อยละ 23.1 จากปี 2557 โดยเฉพาะคดีอาชญากรรมลดลงร้อยละ 28.1	- การแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษาทุกระดับ กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการ การปราบปรามยาเสพติด การดำเนินการในพื้นที่เสี่ยงโดยการออกตรวจพื้นที่เสี่ยง การตรวจค้นในโรงงานและสถาน	- การรณรงค์ ป้องปราม ปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในชุมชนแออัด สถานศึกษา และสถานที่ราชการ รวมทั้งให้ชุมชนและครอบครัวมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาหรือสารเสพติด รณรงค์ให้สังคมยอมรับผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องขังให้

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
	ประกอบการ การสกัดกั้น (นอกเรือนจำ) และ จูโจมตรวจค้นในเรือนจำ ขยายผลตัดวงจร การเงินเครือข่ายยาเสพติดในเรือนจำเป้าหมาย ดำเนินการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหา คดียาเสพติด และบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯ	สามารถกลับมาดำเนินชีวิตปกติในสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ
3.2 การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก - เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 13.6 มี ผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ขณะที่การเกิด อุบัติเหตุจราจรโดยสาธารณะเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 19.7	- การสร้างความปลอดภัยบนท้องถนนด้วย 3 มาตรการหลัก คือ การจัดการข้อมูล (MIS) การลด พฤติกรรมเสี่ยง และการรักษาพยาบาล เช่น การ บริการการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและ ผลกระทบจากการเกิดอุบัติเหตุทางถนน การเร่งสร้าง วินัยจราจรและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่โดยเพิ่ม ความเข้มข้นในการตั้งด่านชุมชน/จุดสกัดกั้นคนมา ในหมู่บ้าน ชุมชน ไม่ให้ออกสู่ท้องถนน	- การส่งเสริมการดำเนินงานทศวรรษเพื่อ ความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554-2563 โดยการ บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีบทลงโทษที่ รุนแรงโดยเฉพาะกับผู้เมาแล้วขับ และผู้ที่ ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เร่งสร้าง จิตสำนึก มีวินัยจราจรในกลุ่มผู้ใช้รถใช้ถนน มีวัฒนธรรมปลอดภัยและใช้มาตรการด้าน สังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการยกระดับยานพาหนะให้ มีความปลอดภัยตามมาตรฐานวิศวกรรมยานยนต์เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการ ลดอัตราการสูญเสียชีวิตตามที่ได้ลงนามไว้ใน กรอบปฏิญญาอมสโก
3.3 แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย - แรงงานข้ามชาติจดทะเบียน 1.04 ล้านคน ณ 30 มิถุนายน 2558 แรงงานข้ามชาติใน กิจการประมง 2 ครั้ง รวม 75,944 คน อย่างไรก็ตาม แรงงานข้ามชาติที่ไม่ได้จดทะเบียน (ไปกลับชายแดน) จะเป็นการซื้อ บัตรสุขภาพเมื่อเกิดการเจ็บป่วยทำให้เป็น ภาระค่าใช้จ่ายแก่สถานพยาบาล	- การจัดระบบแรงงานข้ามชาติ โดยขยายเวลาการ ยื่นขอพิสูจน์สัญชาติแรงงานข้ามชาติ การเปิดจด ทะเบียนแรงงานข้ามชาติในกิจการประมง การ ขยายการจดทะเบียนในแรงงานเวียดนาม รวมทั้ง การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานใน ลักษณะไป-กลับ หรือตามฤดูกาล โดยออก กฎระเบียบการออกใบอนุญาตทำงานให้คนต่าง ชาติที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับหรือตาม ฤดูกาล รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้าน แรงงาน ซึ่งได้เปิดดำเนินการแล้วใน 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และสงขลา - การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิด กฎหมาย (IUU) โดยจดทะเบียนเรือและออก ใบอนุญาตทำการประมง ตรวจสอบควบคุมการเฝ้า ระวังการทำประมงผิดกฎหมาย ปรับปรุง พระราชบัญญัติการประมงและกฎหมายลำดับ รองให้สอดคล้องกับหลักการสากลกฎหมาย ระหว่างประเทศและข้อเสนอแนะของ EU จัดทำ แผนระดับชาติในการป้องกันยับยั้งและจัดการ ทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร การควบคุม (NPOA-IUU) (7) และเจรจาให้ข้อมูล ความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU โดยสหภาพยุโรปได้ผ่อนผันให้ไทยดำเนินการ แก้ไขปัญหาต่อไปอีก 6 เดือน - การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยตั้ง	- การพัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานข้าม ชาติให้ครอบคลุมทุกชาติ - การเฝ้าระวังแรงงานผิดกฎหมาย และบังคับ ใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์อย่างเข้มข้นต่อเนื่อง - การดำเนินการให้แรงงานข้ามชาติมีประกัน สุขภาพตามเวลาที่อยู่ในประเทศไทย - การสร้างความร่วมมือทั้งระดับทวิภาคีและ ภูมิภาคเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้า มนุษย์และการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย - การขับเคลื่อน พ.ร.บ.คุ้มครองสวัสดิภาพ บุคคลในครอบครัว พ.ศ. และ ดำเนินงานตามพันธกรณีปฏิญญาว่าด้วย การขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการขจัด ความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียน โดย ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเพื่อยุติการใช้ ความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก
3.4 การค้ามนุษย์และการใช้แรงงานเด็กใน รูปแบบที่เลวร้าย - การดำเนินคดี 317 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ 720 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 จากปี 2557 - จำนวนแรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายลดลง เหลือ 2,602 คน (กันยายน 58) ลดลงจาก 3,037 คน เนื่องจากยังไม่ครบปี ส่วนใหญ่ เป็นการใช้แรงงานเพื่อกิจกรรมผิดกฎหมาย โดยเฉพาะยาเสพติด		
3.5 การใช้ความรุนแรงในเด็กและสตรี - เด็กและสตรีถูกระทำรุนแรง 23,977 ราย เฉลี่ย 66 รายต่อวัน จากปี 2557 ส่วนใหญ่ เป็นการกระทำความรุนแรงต่อร่างกายและ การล่วงละเมิดทางเพศ - เด็กและสตรีที่ได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์ ช่วยเหลือสังคมของกระทรวงการพัฒนา		

ประเด็นสังคม	การดำเนินงานปี 2558	แนวทางดำเนินงานสำคัญปี 2559
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้นเป็น 1,463 ราย หรือร้อยละ 143 จากปี 2557	กลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งระดับชาติระดับจังหวัด ผลักดันการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น ลดความเสี่ยงด้านการค้ามนุษย์ โดยตรวจคุ้มครองแรงงาน แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับในกิจการกลุ่มเสี่ยง พัฒนาทักษะชีวิตเด็กเร่ร่อนเพื่อป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สร้างความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ส่งผลให้รายงานสถานการณ์และจัดการการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายที่สุด ปี 2014 ไทยได้รับการปรับจากระดับที่มีความก้าวหน้าปานกลาง เป็นระดับที่มีความก้าวหน้าอย่างสำคัญ - การป้องกันและแก้ไขการกระทำความรุนแรงในเด็กและสตรี โดยสร้างระบบเฝ้าระวัง ป้องกันและช่วยเหลือ ในกรณีมีความรุนแรงเกิดขึ้น สร้างระบบศูนย์กลางข้อมูลความรุนแรง (OSCC) เพื่อแก้ไขดูแลอย่างเป็นระบบ สร้างความเข้มแข็งชุมชนและใช้ social media ในการช่วยเหลือกรณีมีความรุนแรง ปรับปรุงกฎหมายโดยยกย่อง พ.ร.บ.คุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว พ.ศ. เพื่อให้มีกลไกยุติความรุนแรงในครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม	
3.6 หลักประกันทางสังคม - การประกันสังคมครอบคลุมแรงงานทั้งสิ้น 13.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 คิดเป็นร้อยละ 36 ของกำลังแรงงาน - กองทุนการออมแห่งชาติเริ่มใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2558 โดยมีสมาชิกทั้งสิ้น 4 แสนคน จากเป้าหมาย 6 แสนคน ในปี 2558 เงินสะสมทั้งสิ้น 558 ล้านบาท ซึ่งยังมีไม่มาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านบริหารจัดการ ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการออม - การประกันสุขภาพครอบคลุมร้อยละ 99.8 - เงินอุดหนุนผู้สูงอายุจำนวน 7.7 ล้านคน และผู้พิการ จำนวน 1.4 แสนคน	- การเร่งสร้างบำนาญชราภาพให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ให้มีการดำเนินการเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2558 และให้ยกเลิกการดำเนินการประกันสังคมมาตรา 40 กรณีบำนาญชราภาพ ทางเลือกที่ 3 ทางเลือกที่ 4 และทางเลือกที่ 5 ส่งผลให้ผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่เลือกกรณีบำนาญชราภาพจะสิ้นสภาพ 1,081,219 คน โดยผู้ประกันตนที่ประสงค์จะไปเป็นสมาชิก กอช. จะต้องแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมภายใน 180 วัน - การเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้พิการจาก 500 บาทต่อคนต่อเดือนเป็น 800 บาทต่อคนต่อเดือน	- การขยายหลักประกันทางสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ โดย กอช. มีเป้าหมายจะรับสมัคร 1.5 ล้านคน ในปี 2559 และ 3 ล้านคน ในปี 2561 - การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุและผู้พิการตามศักยภาพ โดยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการจ้างงาน และส่งเสริมให้มีการกำหนดงานเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการจะได้รับการพิจารณาพิเศษ - การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร (universal design) และสินค้านวัตกรรม เพื่อให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของคนทุกกลุ่ม

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2555				2556				2557				2558			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. คุณภาพของคน																
<i>การมีงานทำ^{1/}</i>																
การมีงานทำ (พันคน)	38,016	38,583	39,578	39,587	37,965	38,267	38,318	38,316	37,812	37,815	38,421	38,262	37,612	37,752	38,330	38,370
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.72	0.86	0.58	0.47	0.70	0.74	0.81	0.66	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																
- รวม	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.32	0.32	0.25	0.20	0.33	0.33	0.28	0.28	0.49	0.41	0.37	0.35	0.48	0.37	0.37	0.42
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.07	1.20	0.81	0.64	1.08	0.81	0.83	0.90	1.15	1.29	1.33	0.93	1.29	0.84	1.20	0.96
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.89	0.94	0.74	0.82	0.97	0.83	0.97	0.73	1.14	1.20	0.95	0.60	1.22	1.19	1.09	0.98
- อาชีวศึกษา	1.24	1.03	1.12	0.71	0.84	0.72	1.61	1.23	1.37	1.46	0.98	0.96	1.15	1.19	1.28	1.07
- วิชาชีพชั้นสูง	1.60	2.28	0.90	0.95	1.16	2.11	1.88	1.35	1.40	1.72	1.20	0.91	1.37	1.77	1.81	1.17
- มหาวิทยาลัย	1.32	2.02	1.28	0.80	1.37	1.71	1.88	1.32	1.45	2.13	1.62	0.96	1.61	1.86	1.82	1.44
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	352.87	379.52	301.55	355.74	308.69	220.14	274.31	291.83	277.89	258.09	245.10	244.07	281.18	277.18	250.90	280.82
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)																
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	52.53	51.79	51.94	51.92	50.13	49.82	49.77	49.69	49.28	48.87	49.11	48.57	47.90	47.92	47.78	47.46
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.69	16.01	16.66	16.54	15.67	16.04	16.00	15.94	15.88	16.05	16.23	16.04	15.82	15.79	15.79	15.90
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	11.18	11.40	11.13	11.23	11.06	11.12	11.29	11.34	11.45	11.58	11.67	11.94	12.16	12.24	12.25	12.44
- อาชีวศึกษา	3.30	3.38	3.34	3.16	3.59	3.45	3.42	3.46	3.50	3.55	3.44	3.52	3.57	3.62	3.67	3.39
- วิชาชีพชั้นสูง	4.45	4.66	4.64	4.65	4.86	4.84	4.69	4.71	4.81	4.75	4.63	4.67	4.77	5.00	5.05	5.01
- มหาวิทยาลัย	12.85	12.77	12.29	12.49	14.69	14.73	14.82	14.86	15.09	15.20	14.91	15.25	15.77	15.43	15.46	15.80
<i>สุขภาพ</i>																
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2/}																
- ปอดอักเสบ	49,387	37,122	64,638	44,793	55,424	35,238	49,812	45,007	60,426	37,989	56,181	44,893	56,556	42,176	57,754	60,473
- ไข้เลือดออก	6,362	16,388	28,804	28,039	21,979	53,050	65,382	14,362	4,948	8,213	16,507	11,414	7,538	24,409	60,768	52,237
- มือ เท้า และปาก	4,859	8,024	22,921	9,493	9,585	8,853	18,087	9,606	9,665	19,692	27,638	8,611	9,217	7,771	14,594	9,810
- ไข้หวัดใหญ่	8,837	6,175	28,611	18,477	17,394	6,062	11,631	8,854	30,895	11,165	16,133	15,941	24,206	10,840	18,397	24,483
- บิด	4,109	3,617	2,858	2,510	2,733	2,710	2,465	1,678	2,347	2,248	2,038	1,472	1,804	1,956	1,774	1,508
- หัด	1,982	1,188	1,221	816	937	788	618	304	332	320	309	210	224	236	276	279
- ฉี่หนู	579	932	1,594	1,170	639	634	974	856	395	463	767	626	283	393	723	752
- ใช้สมองอักเสบ	114	204	175	187	183	192	175	173	137	141	149	149	164	144	178	146
- อหิวาตกโรค	19	17	6	3	4	1	1	2	2	2	6	2	2	2	4	100
- ไช้กาฬหลังแอ่น	2	3	1	2	3	2	2	7	4	2	2	5	4	6	9	6
- พิษสุนัขบ้า	1	2	1	1	1	2	2	-	2	1	-	2	1	1	2	1
2. ความมั่นคงทางสังคม																
<i>ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)^{3/}</i>																
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	11.82	9.76	10.04	11.44	12.35	10.12	9.91	9.77	10.62	10.24	8.78	10.15	9.87	9.72	8.03	8.62
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	9.73	9.86	8.37	9.68	9.28	9.45	8.76	8.31	8.79	8.99	8.71	9.20	9.22	10.00	8.84	9.98
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	18.23	18.83	18.78	19.16	18.97	18.51	19.36	18.35	17.49	17.68	17.50	17.04	16.69	19.11	19.21	17.49
- สัดส่วนคดียาเสพติด	121.75	141.05	134.32	150.7	168.63	169.16	176.05	153.87	141.91	153.10	146.00	132.83	124.99	99.67	95.67	94.90
<i>การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}</i>																
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,434	2,308	2,762	1,985	2,380	1,488	1,646	1,579	682	2,161	2,115	1,680	1,522	1,911	1,787	1,898
- กรณีสัญญา	1,045	856	908	738	758	663	632	676	287	843	805	636	632	753	742	748
- กรณีฉลาก	1,011	1,027	1,045	793	759	555	709	608	254	682	752	664	572	726	614	640
- กรณีโฆษณา	369	417	796	431	310	233	244	246	131	621	519	244	260	272	253	334
- กรณีกฎหมาย	7	7	11	13	541	6	37	40	10	15	39	5	4	1	1	0
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	2	1	2	10	12	31	24	9	0	-	-	131	54	159	177	176
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	17,894	16,516	14,010	12,562	10,321	10,314	12,348	8,790	3,410	10,804	12,703	11,784	12,293	12,300	12,865	12,250

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	182,748	189,276	194,247	201,450	209,094	208,294	202,975	216,313	215,693	228,471	234,839	241,917	249,139
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70	98.62
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80	0.88
การทำงานต่ำระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	696.53	787.28	754.12	577.93	596.70	507.77	604.93	520.80	383.33	347.00	273.74	256.29	272.52
สุขภาพ ^{8/}													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1,845.04	1,798.06	1,878.92	2,079.57	2,292.29	2,436.12	2,639.43	2,816.17	2,947.64	3,116.45	2,916.62	2,836.8	
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เนื้องอกร้าย (มะเร็ง)	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	265.57	233.93	
- หัวใจ	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92	955.07	887.20	845.47	
- เบาหวาน	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77	868.30	1,081.25	1,032.5	
- ความดันโลหิต	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1,058.73	1,187.00	1,245.56	1,621.72	1,561.4	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	82.63	78.63	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะเทือนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	42.94	44.65	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43	53.65	46.44	38.70	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75	62.35	59.77	50.76	
ประชากร													
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85	57.50
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	26.76	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53	
การศึกษา													
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}													
- ประถมศึกษา	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	102.24	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	97.13	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	77.29	
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	46.22	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	7.5	7.6	7.8	7.8	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.1	8.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.3	8.4	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3
- ชาย	8.4	8.6	8.8	8.9	8.8	8.9	9.0	9.1	9.2	8.9	8.9	9.0	9.2
- หญิง	8.1	8.2	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7	4.8	4.8
- ชาย	4.5	4.7	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3	5.4	5.6
- หญิง	3.3	3.4	3.5	3.6	3.8	4.0	3.9	4.1	4.2	4.1	4.2	4.3	4.5
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64	99.59
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}	-	-	-	62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28	65.60	
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84	99.92
- ประกันสังคม	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.56	16.83	
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.66	7.62	
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	74.74	73.48	
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.16	0.87	
- สิทธิอื่นๆ	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.75	1.03	
- ยังไม่มีสิทธิ์	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16	
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32	35.77
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.79	9.56
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	38.85	36.82	37.05	38.95
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	77.41	77.41	72.31	74.20
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	683.55	596.35	424.87
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด													
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{4/}	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	17.52	

องค์ประกอบหลัก	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
การคุ้มครองผู้บริโภค^{1/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,489	7,093	6,638	7,118
- กรณีสัญญา	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,729	2,571	2,875
- กรณีฉลาก	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	3,876	2,631	2,352	2,552
- กรณีโฆษณา	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,013	1,033	1,515	1,119
- กรณีกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	5	38	624	69	6
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	-	33	62	86	93	314	125	23	117	15	76	131	566
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701	49,708
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.32	88.07	88.30	88.10	87.90	
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.68	11.93	11.70	11.90	12.10	
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	32.68	-	31.54	30.02	-	32.04	-	31.53	-	32.22	32.29	34.00
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	22.97	-	21.91	21.22	-	20.70	-	21.36	-	19.94	20.72	19.90
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน													
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	2.80	-	-	-	-	2.90	-	-	-	-	-	
- การอ่านหนังสือ (รวมสิ่งพิมพ์วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	1.10	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	
- การชม/การฟังโทรทัศน์	-	2.70	-	-	-	-	2.70	-	-	-	-	-	
- การชม/การฟังวิดีโอ ดวีดี วีซีดี	-	2.30	-	-	-	-	2.50	-	-	-	-	-	
- การฟังการวิทยุ	-	1.40	-	-	-	-	1.60	-	-	-	-	-	
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	1.90	-	-	-	-	1.90	-	-	-	-	-	
- การใช้ห้องสมุด	-	0.80	-	-	-	-	0.80	-	-	-	-	-	
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	6.00	6.97	7.08	8.50	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70	24.59
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{23/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	26.90	29.49	32.03	29.34	30.20	29.40	39.64	79.96	70.38	77.50	68.00	20.60	
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	2,250	1,458	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	9	10	-	-	1	-	-	-	-	1	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	
ขยะ													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19	
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	5.69	5.97	5.77	5.64	5.86	7.42	7.88	
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69	
มลพิษทางอากาศ													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) มคก./ ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00	43.00	

ที่มา: 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2/ สำนักบรรดาวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ ข้อมูลสถิติค้ายาสูบและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ.2553-2583 ประมาณโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนาแรงงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ.ให้บริการเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original)จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

8/ สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ ปี 2556 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

11/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

12/13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความเป็นพื้นฐาน (จริง.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

20/ การสำรวจพฤติกรรมกลุ่มบุหรืและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2547, 2550, 2554 และ 2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป)

ทำการสำรวจทุก 2 ปี

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ ข้อมูลปี 2545-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ.2552-2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตจากสารพิษ ตัวเลขไม่สะท้อนความรูสึกของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คณะทำงานพิจารณาถ้อยแถลงการจัดเก็บ

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2558. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.

_____. 2558. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

_____. 2558. สถิติผู้ขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน.

_____. 2558. สถิติแรงงานต่างด้าว.

_____. 2558. สถิติแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ.

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน. 2558. รายงานสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายระหว่างปี พ.ศ. 2556-2558.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2558. การเฝ้าระวังปรากฏการณ์เอลนีโญ ลานีญา.

ภาควิชาสถิติศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2557. สถานการณ์ความรุนแรงในประเทศ พศ. 2557 .

รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามนโยบายรัฐบาล. 2558. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (ระหว่างวันที่ 12 ก.ย.2557-12 ก.ย. 2558).

ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2559. สถิติคดีจราจรทางบก ตุลาคม-ธันวาคม 2558.

_____. 2559. สถิติคดีอาญา ตุลาคม-ธันวาคม 2558.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. 2559. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่. 2559. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2559.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2558. ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 ปีการศึกษา 2557.

สรุปรายงานการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล. 2558. (ระหว่างวันที่ 12 กันยายน 2557-31 ธันวาคม 2558).

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2558. วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. “การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชน” ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เมษายน-กรกฎาคม 2558.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่.

สำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุ ศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางถนน. 2559. “แผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ 2559”.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). 2558. รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ปี 2558.

_____. 2558. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558.

สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. 2558. รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2547, 2552, 2554, 2556.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557. การสำรวจพฤติกรรมกลุ่มบุหรี่ยาสูบและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544, 2547, 2550, 2554 และ 2557.

_____. 2558. การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558.

_____. 2558. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

_____. 2558. การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. 2558. สถิติข้อมูลจำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ปี 2557.

สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2558. DDC WATCH “วันเอดส์โลก” ปีที่ 2 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2558.

_____. 2558. สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ปี 2558.

_____. 2558. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. 2559. สถานการณ์และการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสซิกาของประเทศไทย ประจำปีที่ 14 ก.พ.59.

สำนักสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. 2558. “สธ.เผยคนไทยตายจากโรคเอดส์ปีละกว่า 3 แสนคน ตั้งเป้าลดลงให้ได้ร้อยละ 25 ภายใน 10 ปี”.

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. 2559. “อาชญากรรมพุ่ง เหตุแล้ง ศก.ฟุบ” ฉบับวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559.

http://rh.anamai.moph.go.th/all_file/index/FactSheet-%20OK.pdf. สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. ตุลาคม 2558. “Fact sheet วิจัยร่น .. วิจัยเรียนกับอนามัยการเจริญพันธุ์”.

<https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/EconomicAndFinancial/Pages/default.aspx>. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.

<https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/Pages/StatCreditCardServices.aspx>. บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ.

<https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/StatNPLsOutstanding/Pages/default.aspx>. ยอดคงค้าง Gross NPLs ทั้งระบบจำแนกตามประเภทธุรกิจ.